

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30. 6. 2023.

Sarajevo, rujan 2023. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruga mikrofinancijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno financiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Europski fond za Jugoistočnu Europu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Financijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog financiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno financiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjeki bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH
UPP	Unutarnji platni promet
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
POPIS TABLICA:	6
POPIS GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	16
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. BANKARSKI SEKTOR.....	25
2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	26
2.1.1. Status, broj i poslovna mreža	26
2.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel.....	26
2.1.3. Kadrovska struktura.....	28
2.2. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	29
2.2.1. Bilanca stanja.....	29
2.2.2. Obveze	33
2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	36
2.2.4. Kreditni rizik.....	38
2.2.5. Profitabilnost	45
2.2.6. Ponderirane NKS i EKS	49
2.2.7. Likvidnost.....	50
2.2.8. Devizni (FX) rizik.....	54
2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	55
2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	56
3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINACIJSKIH INSTITUCIJA	60
3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	60
3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	60
3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	60
3.1.1.2. Struktura vlasništva	60
3.1.1.3. Kadrovska struktura	60
3.1.2. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	61
3.1.2.1. Bilanca stanja.....	61
3.1.2.2. Kapital i obveze.....	62
3.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	64
3.1.2.4. Finacijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	67
3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	69
3.2. LEASING SEKTOR	70
3.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH	70
3.2.1.1. Broj leasing društava i podružnica	70
3.2.1.2. Struktura vlasništva	70
3.2.1.3. Kadrovska struktura	70
3.2.2. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	71
3.2.2.1. Bilanca stanja.....	71
3.2.2.2. Kapital i obveze.....	73
3.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	73
3.2.2.4. Profitabilnost.....	74
3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga	76
3.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	78
3.3. FAKTORING POSLOVI.....	79
3.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH.....	79
3.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	79
3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	80

4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA	83
4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	83
4.2. ELEKTRONIČKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE.....	85
4.3. SPNIFTA	88
ZAKLJUČAK	89
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	91
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 6. 2023.	91
Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 6. 2023.	92
Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 6. 2023.	93
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 6. 2023.....	94
Prilog 5 - Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 6. 2023.	95
Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima	96
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	97
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 6. 2023.	97
Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 6. 2023.....	98
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 6. 2023.	99
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 6. 2023.....	100
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 6. 2023.....	101
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO	101
Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 6. 2023.	102
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 6. 2023.	103
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR	104
Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 6. 2023.....	104
Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 6. 2023.....	105
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 6. 2023.	106
Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 6. 2023.....	107
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 6. 2023.	108
Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu	108

Popis tablica:

Tablica 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tablica 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	26
Tablica 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	28
Tablica 4:	Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	28
Tablica 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	28
Tablica 6:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	28
Tablica 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	29
Tablica 8:	Bilanca stanja banaka.....	29
Tablica 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	30
Tablica 10:	Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi.....	31
Tablica 11:	Novčana sredstva banaka	31
Tablica 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	32
Tablica 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	32
Tablica 14:	Sektorska struktura depozita.....	34
Tablica 15:	Štednja stanovništva.....	35
Tablica 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	35
Tablica 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	35
Tablica 18:	Izvešće o stanju regulatornog kapitala.....	36
Tablica 19:	Struktura izloženosti riziku.....	37
Tablica 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	38
Tablica 21:	Stopa financijske poluge.....	38
Tablica 22:	Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL.....	39
Tablica 23:	Izloženosti prema razinama kreditnog rizika.....	40
Tablica 24:	Sektorska struktura kredita.....	41
Tablica 25:	Ročna struktura kredita.....	42
Tablica 26:	Kreditni prema razinama kreditnog rizika.....	42
Tablica 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	45
Tablica 28:	Ostvareni financijski rezultat banaka.....	46
Tablica 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	46
Tablica 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	47
Tablica 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	48
Tablica 32:	LCR.....	50
Tablica 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	50
Tablica 34:	Neto likvidnosni odljevi.....	51
Tablica 35:	NSFR.....	51
Tablica 36:	Struktura ASF.....	52
Tablica 37:	Struktura RSF.....	52
Tablica 38:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	52
Tablica 39:	Ročna usklađenost financijske imovine i financijskih obaveza do 180 dana.....	53
Tablica 40:	Pokazatelji likvidnosti.....	54
Tablica 41:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	55
Tablica 42:	Ukupna ponderirana pozicija bankarske knjige.....	56
Tablica 43:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	60
Tablica 44:	Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	61
Tablica 45:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	63
Tablica 46:	Ročna struktura uzetih kredita.....	63
Tablica 47:	Neto mikrokreditni	64
Tablica 48:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	64
Tablica 49:	RKG.....	65
Tablica 50:	Ostvareni financijski rezultat MKO.....	67

Tablica 51: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	67
Tablica 52: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	68
Tablica 53: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	70
Tablica 54: Bilanca stanja leasing sektora.....	71
Tablica 55: Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	72
Tablica 56: Pregled rezervi za financijski leasing.....	73
Tablica 57: Ostvareni financijski rezultat leasing društava.....	74
Tablica 58: Struktura ukupnih prihoda leasing društava.....	75
Tablica 59: Struktura ukupnih rashoda leasing društava.....	76
Tablica 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava.....	77
Tablica 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	79
Tablica 62: Opseg UPP-a i DPP-a	83
Tablica 63: Opseg DPP-a	83
Tablica 64: Opseg UPP-a	84
Tablica 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	84
Tablica 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	84
Tablica 67: Internet i mobilno bankarstvo.....	85
Tablica 68: Opseg kartičnog poslovanja prema vrsti kartice.....	87
Tablica 69: Opseg kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima.....	87
Tablica 70: Izviještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tablica 71: Izviještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tablica 72: Izviještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	88

Popis grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	22
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	23
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %.....	27
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	27
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	30
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	31
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta.....	32
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	33
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	33
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	35
Grafikon 12:	Kreditni	41
Grafikon 13:	Udjel NPL-a u kreditima.....	43
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	62
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	65
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfelja.....	66
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled).....	72
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	74
Grafikon 19:	Broj korisnika elektroničkog bankarstva	85
Grafikon 20:	Broj izdanih kartica	86

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 milijuna KM	Članak 24. stavak (2) ZoB ¹
Stopa redovnog temeljnog kapitala - 6,75%	Članak 34. stavak (1), točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa temeljnog kapitala - 9%	Članak 34. stavak (1), točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Članak 34. stavak (1), točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Članak 39. stavak (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa financijske poluge - 6%	Članak 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokriva likvidnosti - LCR ≥ 100%	Članak 17. stavak (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Koeficijent neto stabilnih izvora financiranja - NSFR ≥ 100%	Članak 33. stavak (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2), točka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Članak 3. stavak (2), točka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

POVEZNICA 1

POVEZNICA 2

POVEZNICA 3

POVEZNICA 4

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke

Članak 3. stavak (2), točka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala $\leq 20\%$

Članak 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi⁵

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u europskom i američkom ekonomskom sustavu. HHI je zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupan udjel najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos temeljnog kapitala MKD - 500.000 KM

Članak 26. stavak (1) ZoMKO⁶

Minimalan iznos temeljnog kapitala MKF - 50.000 KM

Članak 36. stavak (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo

Članak 11. stavak (2) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji⁷

POVEZNICA 5

POVEZNICA 6

POVEZNICA 7

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Članak 11. stavak (1) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfelj u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Članak 12. stavak (1) točka c) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Članak 12. stavak (1) točka d) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Članak 12. stavak (1) točka b) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Članak 12. stavak (1) točka a) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos temeljnog kapitala leasing društava - 250.000 KM	Članak 8. stavak (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos temeljnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Članak 27. stavak (1) ZoF ⁹

POVEZNICA 8

POVEZNICA 9

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | **13** komercijalnih banaka, **500** organizacijskih dijelova i **6.531** zaposleni, što je za 1,9% više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva **27,9 milijardi KM**, krediti **17,1 milijarda KM**, novčana sredstva **8,5 milijardi KM**, ulaganja u vrijednosne papire **dvije milijarde KM**

Kapital | Ukupni kapital **3,4 milijarde KM** (12,2% pasive), od čega dionički kapital **1,6 milijardi KM**, regulatorni kapital **tri milijarde KM**, temeljni kapital i redovni temeljni kapital **2,9 milijardi KM**, dopunski kapital **146,2 milijuna KM**

Stope kapitala | **19,2%** stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala **18,3%**, stopa financijske poluge **9,9%**

Bilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | **26,1 milijarda KM** u razini kreditnog rizika 1 (92,2% ukupnih bilančnih izloženosti), u razini kreditnog rizika 2 - **1,4 milijarde KM** (5,1% ukupnih bilančnih izloženosti) i **0,8 milijardi KM** u razini kreditnog rizika 3 (2,7% ukupnih bilančnih izloženosti)

Izvanbilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | **4,3 milijarde KM** u razini kreditnog rizika 1 (92,4% ukupnih izvanbilančnih izloženosti), u razini kreditnog rizika 2 - **0,3 milijarde KM** (7,5% ukupnih izvanbilančnih izloženosti) i **3,5 milijuna KM** u razini kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih izvanbilančnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti | **3,5%** ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - **0,8%**, razina kreditnog rizika 2 - **12,1%** i razina kreditnog rizika 3 - **83,9%**

Stopa pokrivenosti ECL-om izvanbilančnih izloženosti | **1,4%** ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - **0,6%**, razina kreditnog rizika 2 - **10,3%**, a razina kreditnog rizika 3 - **64,4%**

Kreditni portfelj | Krediti odobreni stanovništvu **8,4 milijarde KM** (povećanje za 371,9 milijuna KM ili 4,6%), a krediti odobreni pravnim osobama **8,7 milijardi KM** (povećanje za 197,2 milijuna KM ili 2,3%, a ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, ostvaren je rast od 3%)

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) | 720,7 milijuna KM i čini 4,2% ukupnog kreditnog portfelja (smanjenje za 0,6 postotnih bodova u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a i za portfelj pravnih osoba i za sektor stanovništva **4,2%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om | 83,5%** (pravne osobe 83%, a stanovništvo 84%) i ista je kao na kraju prethodne godine

Depoziti | 23,1 milijarda KM (82,7% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,8 milijardi KM**

Obveze po uzetim kreditima | 475,1 milijun KM (1,7% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (2,7%), novčanih sredstava (2,9%), kreditnog portfelja (3,4%), ostale aktive (7,5%), kapitala (5%) i depozita (2,9%), dok je zabilježeno **smanjenje** ulaganja u vrijednosne papire (0,8%), plasmana drugim bankama (27%), obveza po uzetim kreditima (8,7%) i ostalih obveza (3,5%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | 268,1 milijun KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 MKO (deset MKF i četiri MKD), **361 organizacijski dio** i **1.418 zaposlenih**, što je više za 0,4%

Aktiva MKO | 759 milijuna KM, veća za 30,1 milijun KM ili 4,1%. Stopa rasta aktive MKD je 5,2%, dok je stopa rasta aktive MKF 3,8%

Neto mikrokrediti | 629,4 milijuna KM (82,9% aktive), veći su za 31 milijun KM ili 5,2% (u MKD rast za 4,6%, u MKF rast za 5,4%)

PAR preko 30 dana | 1,07%
Godišnja stopa otpisa | 1,44%
Pokazatelji kvalitete portfelja u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,16 postotnih bodova i povećanje stope otpisa za 0,03 postotna boda

Zaključeno je 70.399 ugovora (2,8% manje) i **isplaćeno 298,7 milijuna KM mikrokredita** (10,1% više)

Kapital | 372,7 milijuna KM (49,1% pasive), veći za 19,5 milijuna KM ili 5,5% (stopa rasta kapitala MKD 2,3%, dok je stopa rasta kapitala MKF 6,2%)

Obveze po uzetim kreditima | 351,2 milijuna KM (46,3% pasive), povećane za 12,9 milijuna KM ili 3,8% (stopa rasta kreditnih obveza MKD je 9,2%, dok je stopa rasta kod MKF 1,2%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** plasmana bankama (2,2%), bruto mikrokredita (5%), neto mikrokredita (5,2%), dugoročnih investicija (27,6%), kapitala (5,5%) i obveza po uzetim kreditima (3,8%) dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (14%), RKG (6%), materijalne i nematerijalne imovine (0,8%), ostale aktive (21,7%), te ostalih obveza (6,4%)

Operativna efikasnost poslovanja | 17,83% što je usklađeno s propisanim standardom. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je negativan | -3,41%

Pozitivan finansijski rezultat | 19,2 milijuna KM, povećanje za 12,1 milijun KM. **Neto dobit MKD |** jedan milijun KM, a **višak prihoda nad rashodima MKF |** 18,2 milijuna KM

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri leasing društva, četiri podružnice u RS-u i 102 zaposlenika, što je više za 2%

Aktiva leasing sektora | 495,7 milijuna KM, veća za 58,7 milijuna KM ili 13,4%

Neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga | 390,9 milijuna KM (78,8% aktive), veća su za 48,3 milijuna KM ili 14,1 %

Dospjela neizmirena potraživanja | 3,3 milijuna KM, veća za 3,4%. Rezerve za gubitke po financijskom leasingu | 4,8 milijuna KM

Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora za financijski i operativni leasing na razini leasing sustava povećani za 11,6%, odnosno 43%

Obveze po uzetim kreditima | 443,2 milijuna KM (89,4% pasive), veće za 52,9 milijuna KM, uz dominantan udjel dugoročnih kredita

Kapital | 38,6 milijuna KM (7,8% pasive), veći za dva milijuna KM ili 5,4%

Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (15,4%), neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (14,1%), neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga (14,4%), materijalne i nematerijalne imovine (14,1%), obveza po uzetim kreditima (13,6%), kapitala (5,4%) i ostalih obveza (37,4%), dok je zabilježeno smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (15,2%), plasmana bankama (9,7%), rezervi za gubitke (0,1%), ostale aktive (2,3%) i otpisanih potraživanja (14,7%)

Pozitivan financijski rezultat | 4,1 milijun KM, smanjenje za 0,6 milijuna KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 81 (manje za 50 ugovora ili 38,2%)
nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 77,7 milijuna KM (smanjenje od 12,5 milijuna KM ili 13,9%)

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH | 374 tisuće KM, što je manje za 181 tisuću KM ili 32,6%

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti sukladno odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 30. 6. 2023. sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u četiri dijela. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnoj razini. U drugom dijelu prezentirana je analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, financijski pokazatelji poslovanja i preporuke

FBA za bankarski sektor u FBiH. Treći dio odnosi se na analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA. U četvrtom dijelu prezentirane su informacije o poslovanju banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg je elektroničko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u postotcima u Informaciji iskazani su s jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno.

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankovnog sustava u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankovni sustav u BiH najvećim dijelom su vezani za makroekonomske prilike. Banke u BiH su velikim dijelom poslovno vezane s međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH, potrebno je uzeti u obzir i specifičnosti vezane za poslove CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, stopa inflacije u lipnju 2023. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosila je 4,9%.

Globalni ekonomski izazovi

Projekcije MMF-a iz aprila 2023. godine predviđaju spremnost globalne ekonomije na postepeni oporavak od snažnih posljedica izazvanih pandemijom i ratnim dešavanjima u Ukrajini. Kina se oporavlja nakon ponovnog otvaranja svoje ekonomije, te se poremećaji u lancu opskrbe stabiliziraju, a istovremeno se smiruju poremećaji na energetskom i prehrambenom tržištu koji su uzrokovani ratnim dešavanjima. Pooštavanja monetarne politike centralnih banaka trebala bi početi donositi rezultate, dok se stope inflacije vraćaju zadanim ciljevima. Prema navedenoj projekciji MMF-a, u tekućoj godini, globalni rast zabilježit će razinu od 2,8%, te će u 2024. godini blago porasti na 3%. Na temelju ažuriranih prognoza MMF-a, predviđa se da će globalni rast pasti s procijenjenih 3,5% u 2022. godini na 3% i u 2023. i u 2024. godini.

U tablici 1 dani su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz razdoblja:

Tablica 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji						
R. br.	Područje/kamatne stope	2019.	2020.	2021.	2022.	2023. ¹
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,3	-2,8	5,9	2,1	1,6
2.	Eurozona	1,6	-6,1	5,4	3,5	0,8
3.	EU	2,0	-5,6	5,6	3,7	0,7
4.	Slovenija	3,5	-4,3	8,2	5,4	1,6
5.	Hrvatska	3,4	-8,6	13,1	6,3	1,7
6.	Srbija	4,3	-0,9	7,5	2,3	2,0
7.	BiH	2,9	-3,0	7,4	3,8	2,0
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	1,8	1,3	4,7	8,0	4,5
2.	Eurozona	1,2	0,3	2,6	8,4	5,3
3.	BiH	0,6	-1,1	2,0	14,0	6,0
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ²	-0,35	-0,51	-0,54	2,41	3,72
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ³	-0,30	-0,62	-0,38	2,09	2,38
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,37	0,58	1,05	4,26	4,07

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, april 2023. g.; Eurostat

U najvećoj ekonomiji, SAD u 2022. godini, zabilježen je rast BDP-a od 2,1%, dok je projicirano da će isti u 2023. godini pasti na 1,6%, odnosno na 1,8% prema ažuriranim prognozama. Ekonomija EU, koja je u prethodnim godinama bila više pogođena od SAD-a i doživjela je veći pad u 2020.

¹ Projicirane vrijednosti za 2023. g. (MMF, World Economic Outlook, april 2023. g.); za kamatne stope podatak za lipanj 2023.

² Podatak za razdoblje odnosi se na [EURIBOR](#) na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom razdoblju

³ [Eurostat](#) za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

godini, nakon ostvarene stope rasta BDP-a u 2022. godini od 3,7%, za 2023. godinu se predviđa da će ista iznositi 0,7% na godišnjoj razini, odnosno 1% prema ažuriranim prognozama.

Prema prognozama MMF-a iz travnja 2023. godine, predviđa se da bi globalna inflacija, uslijed nižih cijena robe, trebala pasti sa 8,7% koliko je iznosila u 2022. godini na 7,0% u 2023. godini i 4,9% u 2024. godini. Prema ažuriranim prognozama MMF-a, očekuje se da će globalna ukupna inflacija pasti na 6,8% u 2023. godini i 5,2% u 2024. godini. Povratak inflacije na ciljanu razinu vjerojatno se neće desiti prije 2025. godine, nakon čega bi trebalo uslijediti i smanjenje kamatnih stopa. Dezinflacija se očekuje u svim većim grupama zemalja, te su očekivanja da će 76% zemalja zabilježiti nižu stopu inflacije u 2023. godini uslijed smanjenja cijena goriva i sirovina, kao i očekivanih učinaka provedenih monetarnih pooštavanja.

Prema podacima Eurostata, godišnja stopa inflacije u Eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP), u lipnju 2023. godine iznosi 5,5%, što je neznatno ispod očekivanja od 5,6%, dok je u lipnju prethodne godine stopa inflacije bila 8,6%. Ovo je najniže zabilježena stopa inflacije od siječnja 2022. godine, ali je ista još uvijek znatno iznad ciljne vrijednosti ECB-a od 2%. Osim toga, osnovna stopa inflacije, koja isključuje volatilne stavke kao što su hrana i energija, porasla je na 5,4%, što će vrlo vjerojatno dovesti do toga da kreatori politika nastave povećavati kamatne stope u narednom razdoblju. Godišnja inflacija u EU u lipnju 2023. godine bila je 6,4%, dok je u lipnju prethodne godina bila 9,6%. Promatrajući glavne komponente inflacije u Eurozoni, odjeljak hrane, alkohola i duhana ima najvišu godišnju stopu u lipnju 2023. godine (11,6%), a slijede odjeljci neenergetski industrijski proizvodi (5,5%), usluge (5,4%) i energija (-5,6%). Od 20 zemalja koje sa 30. 6. 2023. pripadaju Eurozoni, samo jedna zemlja je u lipnju 2023. godine zabilježila godišnju stopu inflacije preko 10%, a njih osam ispod 5%, od čega tri zemlje u lipnju 2023. godine bilježe godišnju stopu inflacije ispod 2%.

Godišnja stopa inflacije u SAD-u, mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI), usporila je u lipnju 2023. godine na 3%, što je najniža razina od ožujka 2021. godine, a ista je neznatno ispod očekivanja od 3,1%. Iako je ova stopa inflacije još uvijek iznad ciljne vrijednosti FED-a od 2%, pad iste je pokazatelj da su česta povećanja kamatnih stopa FED-a usporavala rast cijena. Usporavanje je djelomično i posljedica visokog baznog učinka u odnosu na prošlu godinu, kada je godišnja stopa inflacija u SAD-u u lipnju iznosila rekordnih 9,1%, uglavnom uslijed visokih troškova energije, što je predstavljalo najvišu zabilježenu stopu inflacije od studenog 1981. godine. Međutim, iako su podaci o inflaciji bolji od očekivanih, predviđa se da će FED nastaviti povećavati svoju referentnu stopu. Indeks potrošačkih cijena SAD-a u lipnju 2023. godine za odjeljak energije je -16,7%, a za hranu 5,7%.

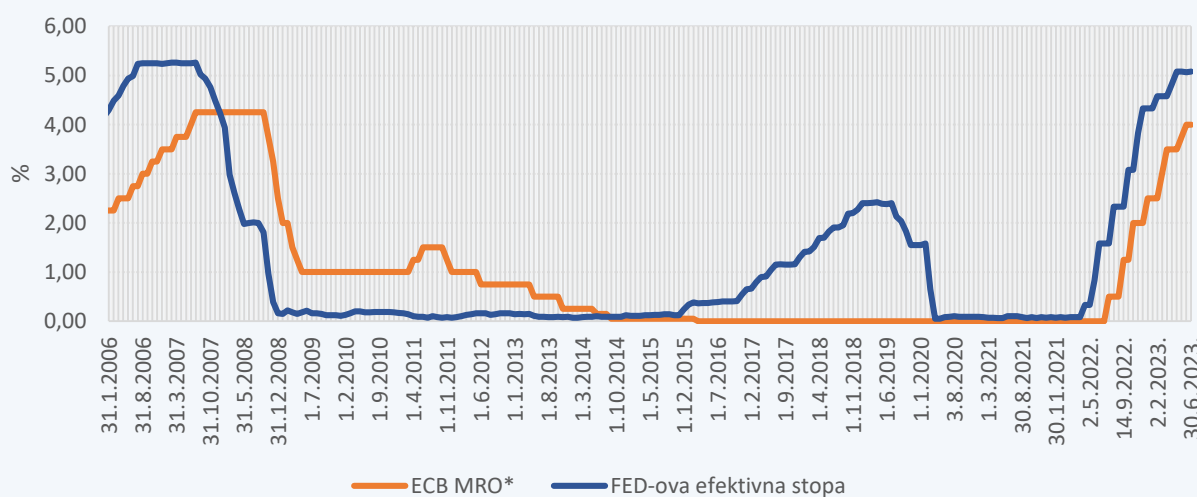
Tri godine od izbijanja pandemije, fiskalna politika na globalnoj razini se normalizira. Javne financije su doživjele velike promjene, podnoseći vladine mjere i šokove koji su bez presedana. Nakon historijskog porasta javnog duga na gotovo 100% BDP-a u 2020. godini, kao rezultat pada ekonomske aktivnosti i značajnih vladinih stimulansa, okončanje izvanrednih mjera dovelo je do smanjenja fiskalnih deficita. Sa snažnim rastom nominalnog BDP-a u razdoblju 2021 - 2022., globalni dug je zabilježio najstrmiji pad u posljednjih 70 godina i s krajem 2022. godine je na oko 92% BDP-a, što je još uvijek oko osam postotnih bodova iznad razine zabilježene krajem 2019. godine. U većini zemalja, primarni deficiti se brzo smanjuju i kreću se bliže pretpandemijskim razinama, ali ukupni deficiti se smanjuju sporije uslijed povećanih plaćanja kamate.

Monetarne politike i politike kamatnih stopa

U oblasti monetarne politike, Upravno vijeće ECB-a poduzima aktivnosti za što skoriji povratak inflacije na srednjoročni cilj od 2%, te je na sastanku održanom 15. 6. 2023. odlučilo povećati ključne kamatne stope ECB-a za 25 baznih bodova. Nakon povećanja u veljači, ožujku i svibnju, ovo je četvrto povećanje kamatnih stopa u prvom polugodištu 2023. godine. Na kraju prvog polugodišta 2023. godine kamatna stopa na depozite iznosi 3,5%, a glavna stopa za operacije refinanciranja iznosi 4%. FED je u 2023. godini usporio s povećanjem ciljane stope za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate). Nakon četiri povećanja za 75 baznih bodova u drugoj polovici 2022. godine i jednog povećanja od 50 baznih bodova u prosincu 2022. godine, u prvom polugodištu 2023. godine, FED je izvršio tri puta povećanje EFFR za 25 baznih bodova: u veljači, ožujku i svibnju. EFFR s krajem lipnja 2023. godine iznosi 5,08%.

U grafikonu 1 daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations

Izvor: ECB, FED

Povećanje ključnih kamatnih stopa ECB-a u potpunosti se prenijelo na porast kamatnih stopa na tržištu novca u EU. Na europskom međubankarskom tržištu, vrijednost referentne kamatne stope EURIBOR (engl. Euro Interbank Offered Rate) od početka godine bilježi konstantno povećanje, s izuzetkom sredine ožujka kada je zabilježeno kratkotrajno smanjenje uslijed očekivanja blažeg intenziteta povećavanja rasta kamatnih stopa ECB-a. S krajem lipnja 2023. godine EURIBOR 6M dostigao je vrijednost od 3,9%, dok je EURIBOR 12M 4,13%.

Kretanja prinosa na tržištu obveznica u prvom polugodištu 2023. godine bila su stabilna i pored neizvjesnosti nakon propasti tri regionalne banke u SAD-u i jedne banke u Švicarskoj. S obzirom na poduzete regulatorne mjere koje su spriječile prelijevanje učinaka propasti banaka u SAD-u i Švicarskoj na širi bankarski i financijski sustav, kretanja na financijskim tržištima europodručja brzo su se stabilizirala, a prinosi na kraju prvog polugodišta bili su na sličnoj razini kao na početku godine.

Profitabilnost banaka u EU se nastavila povećavati, dok su omjeri kapitala, financiranja i likvidnosti i dalje dobri. Povećanje kamatnih stopa je pozitivno utjecalo na profitabilnost banaka, ostvareni su visoki povrti na kapital i aktivu. Banke su i dalje dobro kapitalizirane, iako će

kretanje uvjeta financiranja, kamatnog rizika i kvalitete imovine sve nepovoljnije utjecati na njihov kreditni kapacitet. Makroekonomska neizvjesnost oko ekonomskog rasta, inflacije i povećanja kamatnih stopa u zemljama izvan BiH, u narednom razdoblju može utjecati na potražnju za kreditima, pooštavanje kreditnih standarda banaka, rast troškova zaduživanja, a samim tim i sporije stope rasta kreditiranja. Više kamatne stope mogle bi povećati kreditne rizike koji proizlaze iz izloženosti banaka ranjivim sektorima, posebno vezano za tržište stambenih nekretnina. Kod banaka u EU prisutan je i operativni rizik u dijelu koji se odnosi na ICT⁴ i cyber rizike, te neophodnost ulaganja u cyber sigurnost i infrastrukturu.

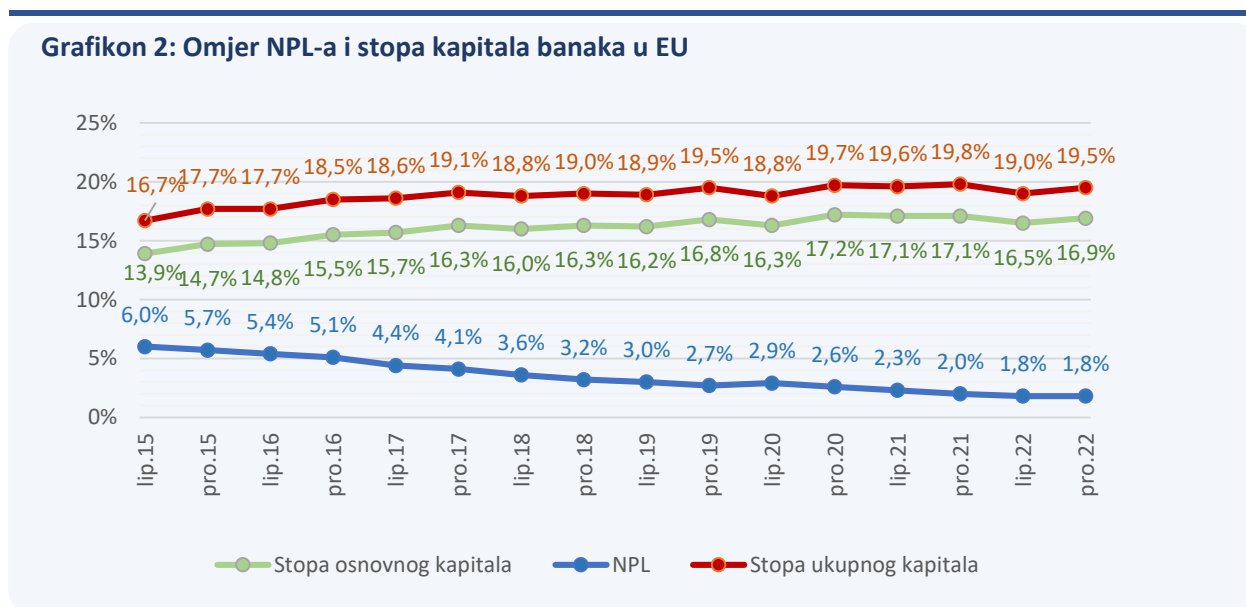
Ostali rizici, profitabilnost i otpornost banaka u EU

Početak marta 2023. godine volatilitet globalnog financijskog tržišta naglo se povećala zbog krize povjerenja vezano za dešavanja oko krize nastale u bankama Silicon Valley Bank u SAD⁵ i Credit Suisse u Švicarskoj⁶. Ova dešavanja u bankarskom sektoru dovela su do pada cijena dionica i porasta rizika prinosa na rizičnije bankarske obveznice.

Klimatske promjene očigledan su budući rizik za financijsku stabilnost u EU. Banke moraju upravljati posljedicama prelaska na obnovljive izvore energije, uključujući koncentracijske rizike koji se odnose na izloženosti povezane s klimatskim promjenama.

Kao odgovor na prisutne rizike u bankarskom sektoru, a s ciljem daljnjeg jačanja otpornosti financijskog sektora, značajan broj regulatora iz zemalja koje sudjeluju u europskom nadzoru banaka, pooštrio je makrobonitetne mjere zasnovane na kapitalu, kroz povećanje protucikličkog zaštitnog sloja kapitala ili povećanje zaštitnog sloja za sistemski rizik.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

⁴ Information and communication technology

⁵ Silicon Valley Bank bila je 16. najveća banka u SAD, zatvorena od strane regulatora u ožujku 2023. godine uslijed rizičnog poslovanja, pada vrijednosti ulaganja i povlačenja velike količine depozita od strane štediša. First Citizens Bank zaključila je ugovor sa FDIC-om o kupovini depozita i kredita ove propale banke

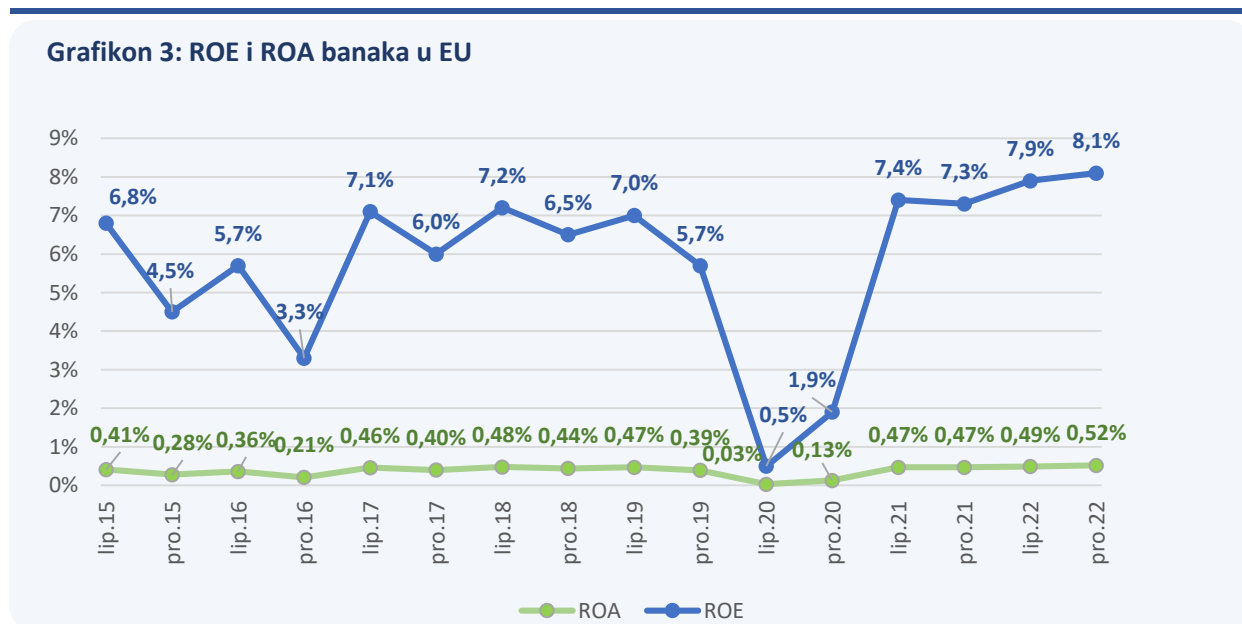
⁶ Nakon niza skandala, smjena uprave banke i značajnih gubitaka, švicarska banka Credit Suisse, druga najveća banka u Švicarskoj, nije bila u mogućnosti izvršavati svoje obveze, te je preuzima UBS

Stopa temeljnog kapitala banaka u EU prema raspoloživim podacima na kraju 2022. godine iznosi 16,9% i manja je za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2021. godine. Isti trend ima i stopa ukupnog kapitala koja iznosi 19,5% i manja je za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2021. godine. Prema preliminarnim podacima za prvi kvartal 2023. godine došlo je do povećanja stope temeljnog kapitala i stope ukupnog kapitala za 0,3 postotna boda u odnosu na prethodni kvartal. NPL krajem 2022. godine iznosi 1,8% i ostao je na istoj razini u odnosu na kraj 2021. godine.

LCR krajem 2022. godine iznosi 164,6% i smanjen je za 10,1 postotni bod u odnosu na kraju 2021. godine. Trend smanjenja LCR-a nastavljen je i s prvim kvartalom 2023. godine gdje prema preliminarnim podacima iznosi 163,7% (smanjenje za 0,9 postotnih bodova u odnosu na prethodni kvartal), što je i dalje znatno iznad regulatornih minimuma.

Profitabilnost banaka u EU u 2022. godini je na stabilnoj razini. Krajem 2022. godine u odnosu na isto razdoblje 2021. godine kod prosječnog povrata na aktivu zabilježen je rast od 0,05 postotnih bodova, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 0,8 postotnih bodova. Rast ovih pokazatelja nastavljen je i u prvom kvartalu 2023. godine u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, kod prosječnog povrata na aktivu za 0,25 postotnih bodova, a kod prosječnog povrata na kapital za 3,7 postotnih bodova. Prihodi od kamata su i dalje najznačajnija stavka u ukupnim prihodima banaka. Porast neto kamatne marže nastao je uslijed rastuće kamatne stope i niske kamate na depozite. U narednom razdoblju banke u EU očekuju smanjenje neto prihoda od kamata zbog promjene cijene depozita.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

Svake druge godine EBA u suradnji sa ECB-om, Europskim odborom za sistemske rizike i nacionalnim nadzornim tijelima provodi testiranje otpornosti na stres na razini EU. Za provođenje testiranja otpornosti na stres koriste se EBA-ina metodologija i obrasci, a scenarije i ključne pretpostavke zajednički izrađuju EBA, Europski odbor za sistemske rizike, ECB i Europska komisija. Testiranje otpornosti na stres na razini EU predstavlja značajan input za procjenu otpornosti europskog bankarskog sektora na zajednički scenarij nepovoljnih ekonomskih kretanja, kako bi

se identificirali potencijalni rizici, donijele informacije za nadzorne odluke i povećala tržišna disciplina.

EBA je u studenom 2022. godine objavila metodologiju testa otpornosti na stres za banke u EU, a početkom 2023. godine pokrenula testiranje otpornosti na stres i objavu makroekonomskih scenarija (osnovni i nepovoljni), za razdoblje od tri godine, odnosno od 2023. do 2025. godine. Nepovoljni scenarij pretpostavlja pogoršanje geopolitičkih napetosti koje će dovesti do ozbiljnog pada BDP-a, uz visoku inflaciju i visoke kamatne stope. Osmišljen je s ciljem osiguranja ozbiljnosti različitih makroekonomskih i financijskih šokova u zemljama EU i provodi se na mnogo većem uzorku u odnosu na prethodni, pokrivajući 75% ukupne imovine banaka u EU.

Rezultati testa otpornosti 70 analiziranih banaka iz 16 zemalja članica EU i zemalja Europskog ekonomskog prostora⁷, koje je objavila EBA krajem srpnja 2023. godine, pokazuju da je bankarski sektor EU i dalje otporan na nepovoljan scenarij koji kombinira ozbiljnu recesiju u EU i globalnu recesiju, rastuće kamatne stope i veće kreditne raspone. Kod testiranja otpornosti na stres na razini EU, koeficijent stope redovnog temeljnog kapitala (CET 1) smanjio bi se za 4,6 postotnih bodova i iznosio bi 10,4%, ukoliko bi uzorkovane banke u EU bile izložene trogodišnjem stresnom razdoblju. Veća zarada i bolja kvaliteta imovine banaka na početku 2023. godine povoljno utječu na umjereno smanjenje kapitala prema nepovoljnom scenariju. Banke u EU su i dalje dovoljno kapitalizirane da podrže gospodarstvo i u razdoblju jakog stresa. Visoka razina makroekonomske neizvjesnosti pokazuje da nadzorna tijela i banke trebaju biti spremni na moguća pogoršanja gospodarskih uvjeta.

Provođenje testiranja otpornosti na stres predstavlja značajan alat s aspekta financijske stabilnosti, odnosno procjene koliko se uspješno banke mogu nositi s financijskim i gospodarskim šokovima i važan su izvor informacija nadzornim tijelima za otkrivanje slabosti banaka s ciljem adekvatnog nadzora zasnovanog na riziku.

⁷ EEA - European Economic Area

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
26

FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
29

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
56

2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

2.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 6. 2023. u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2022. godine broj banaka je isti.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se obavlja sukladno Uredbi o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30. 6. 2023..

Banke iz FBiH na dan 30. 6. 2023. imaju ukupno 500 organizacijskih dijelova, što je za devet organizacijskih dijelova ili 1,8% manje u odnosu na kraj 2022. godine. Na području FBiH posluje 440 organizacijskih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 50 organizacijskih dijelova u RS-u, a devet banaka ima 10 organizacijskih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 27 organizacijskih dijelova u FBiH, što je za jedan organizacijski dio manje u odnosu na kraj 2022. godine.

U tablici 2 daje se usporedni pregled organizacijskih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tablica 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH						
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacijski dijelovi	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati	
31. 12. 2022.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	398	111	27.036	1.249	
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	9	19	424	35	
Ukupno		407	130	27.460	1.284	
30. 6. 2023.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	108	26.318	1.269	
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	16	11	448	37	
Ukupno		408	119	26.766	1.306	

2.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

Vlasnička struktura banaka⁸ u FBiH na dan 30. 6. 2023. je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu⁹ - jedna banka.

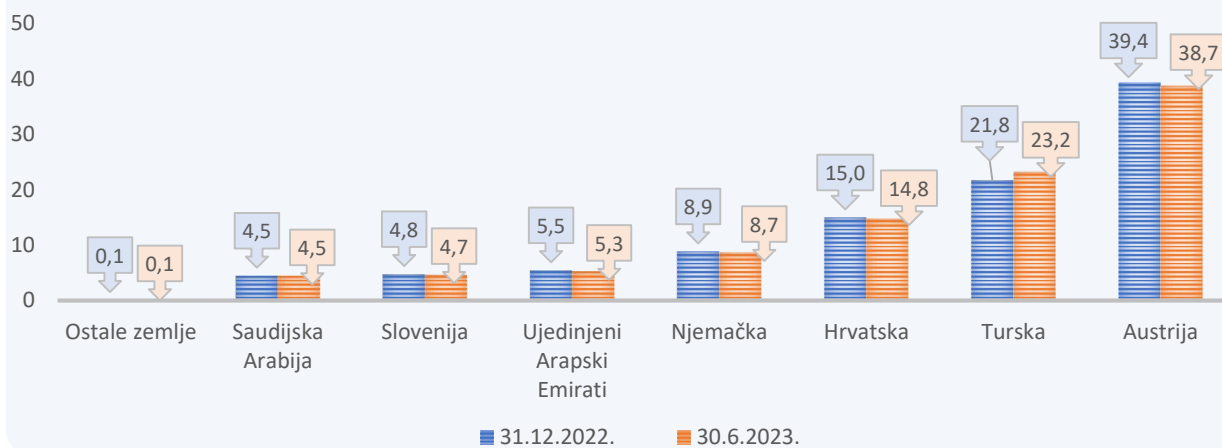
Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se promatra zemlja porijekla dioničara, na dan 30. 6. 2023. (grafikon 4), najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (38,7% stranog kapitala), zatim Turske (23,2%), Hrvatske (14,8%) i Njemačke (8,7%), dok ostale zemlje nemaju značajniji pojedinačni udjel.

⁸ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

⁹ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

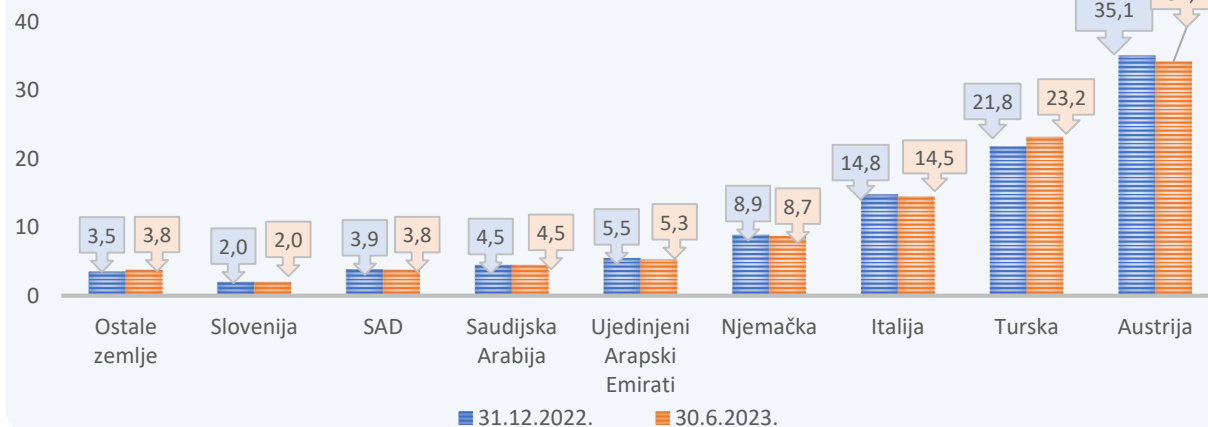
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %

Struktura stranog kapitala može se promatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveći udjel sa 30. 6. 2023. imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (34,2%), zatim iz Turske (23,2%), Italije (14,5%) i Njemačke (8,7%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 30. 6. 2023., povećan je za 162,1 milijun KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine i iznosi 3,4 milijarde KM (tablica 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekt: povećanja po osnovi ostvarenog tekućeg financijskog rezultata za prvo polugodište 2023. godine u iznosu od 268,1 milijun KM, povećanja po osnovi dokapitalizacije u iznosu od 20 milijuna KM, povećanja po osnovi fer vrednovanja imovine u iznosu od 12,7 milijuna KM, povećanja po osnovi fer vrijednosti nekretnina u iznosu od 1,6 milijuna KM i smanjenja po osnovi isplate dividende u iznosu od 140,3 milijuna KM.

- 000 KM -

R. br.	Banke	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	95.412	3,1	119.681	3,7	121.856	3,6	125	102
2.	Privatne banke	3.012.735	96,9	3.117.650	96,3	3.277.623	96,4	103	105
	Ukupno	3.108.147	100	3.237.331	100	3.399.479	100	104	105

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tablica 4):

- 000 KM -

R. br.	Dionički kapital	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	66.556	4,8	96.556	6,2	96.556	6,1	145	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	137.373	9,9	363.207	23,2	363.092	22,9	264	100
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.178.936	85,3	1.102.626	70,6	1.122.741	71,0	94	102
	Ukupno	1.382.865	100	1.562.389	100	1.582.389	100	113	101

Sa 30. 6. 2023., u odnosu na kraj 2022. godine, došlo je do povećanja udjela stranog kapitala za 0,4 postotna boda, uslijed izvršene dokapitalizacije kod jedne banke.

U tablici 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz razdoblja:

R. br.	Banke	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
		Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktiv. %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktiv. %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktiv. %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	3,1	4,1	1	3,7	3,9	1	3,6	3,9
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	3	5,7	6,8	3	13,1	13,3	3	12,8	13,6
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,2	89,1	9	83,2	82,8	9	83,6	82,5
	Ukupno	14	100	100	13	100	100	13	100	100

2.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 30. 6. 2023. zaposlen je 6.531 radnik, što je veće za 121 radnika ili 1,9% u odnosu na kraj 2022. godine (tablica 6).

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.090	63,6	4.101	64,0	4.174	64	100	102
2.	Viša stručna sprema - VŠS	413	6,4	408	6,4	400	6,1	99	98
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.924	29,9	1.897	29,6	1.955	29,9	99	103
4.	Ostali	5	0,1	4	0,1	2	0,0	80	50
	Ukupno	6.432	100	6.410	100	6.531	100	100	102

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tablica 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.432	25.890.829	4.025	6.410	27.199.283	4.243	6.531	27.925.462	4.276

2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom¹⁰, a u skladu s odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obavezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilance stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 2. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 3. daje se pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30. 6. 2023.

U tablici 8 daje se sažeti pregled bilance stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.*		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.989.239	30,9	8.240.642	30,3	8.481.101	30,4	103	103
2.	Vrijednosni papiri	1.966.008	7,6	2.028.824	7,5	2.012.075	7,2	103	99
3.	Plasmani drugim bankama	350.452	1,3	530.298	1,9	387.096	1,4	151	73
4.	Kredit	15.890.822	61,4	16.513.007	60,7	17.082.105	61,2	104	103
5.	Ispravak vrijed.	1.099.948	4,3	995.285	3,6	944.261	3,4	90	95
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.790.874	57,1	15.517.722	57,1	16.137.844	57,8	105	104
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	516.921	2,0	548.157	2,0	548.610	2,0	106	100
8.	Ostala aktiva	277.335	1,1	333.640	1,2	358.736	1,2	120	108
	UKUPNA AKTIVA	25.890.829	100	27.199.283	100	27.925.462	100	105	103
OBVEZE									
9.	Depoziti	21.184.952	81,8	22.443.589	82,5	23.087.321	82,7	106	103
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obveze po uzetim kreditima	779.075	3,0	520.335	1,9	475.114	1,7	67	91
12.	Ostale obveze	818.655	3,2	998.028	3,7	963.548	3,4	122	97
KAPITAL									
13.	Kapital	3.108.147	12,0	3.237.331	11,9	3.399.479	12,2	104	105
	UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	25.890.829	100	27.199.283	100	27.925.462	100	105	103

* U skladu s instrukcijom FBA kod jedne banke je korigirano izvješće sa 31. 12. 2022., uslijed čega je došlo do povećanja bilančne sume bankarskog sektora FBiH za 11,1 milijun KM

¹⁰ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi 27,9 milijardi KM i za 726,2 milijuna KM ili 2,7% je veća u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (57,8%), zatim slijede novčana sredstva (30,4%), te vrijednosni papiri (7,2%). U okviru pasive bilance banaka najveći udjel imaju depoziti (82,7%) i kapital (12,2%).

Sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, kredita, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, obveza po uzetim kreditima i ostalih obveza.

U tablici 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

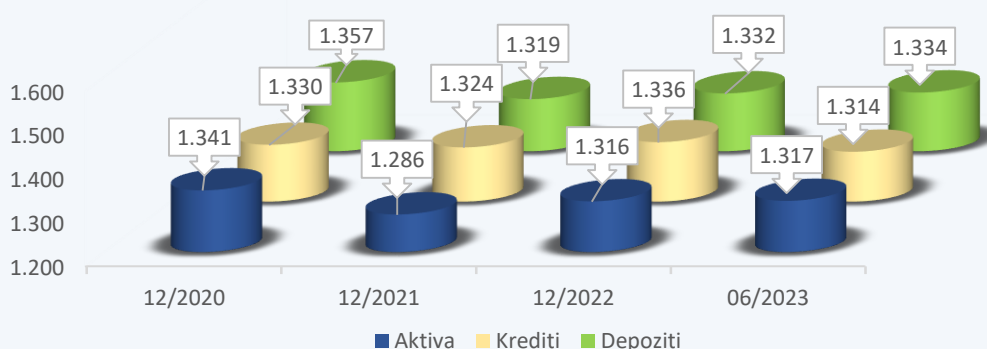
- 000 KM -

Tablica 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	1.054.365	4,1	1	1.048.095	3,9	1	1.096.413	3,9	99	105
2.	Privatne	13	24.836.464	95,9	12	26.151.188	96,1	12	26.829.049	96,1	105	103
	Ukupno	14	25.890.829	100	13	27.199.283	100	13	27.925.462	100	105	103

Sa 30. 6. 2023. Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2022. godine povećan je za aktivu za jednu jedinicu i depozite za dvije jedinice, dok je za kredite smanjen za 22 jedinice. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrano razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

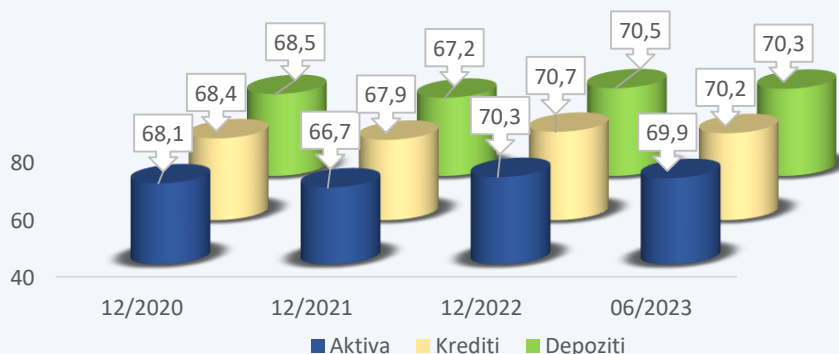
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Ako se promatra koncentracijska stopa, odnosno ukupan udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, odnosno kod tržišnog udjela za 0,4 postotna boda, kredita za 0,5 postotnih bodova i depozita za 0,2 postotna boda.

Dvije najveće banke u sektoru čine 42,4% tržišta (aktiva 42,7%, krediti 41,3% i depoziti 43,1%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹¹ (tablica 10). Sa 30. 6. 2023. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se dvije banke s udjelom od 42,7%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko četiri milijarde KM. Sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine nije bilo promjene u strukturi grupe banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH.

- 000 KM -

Tablica 10: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
		Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I. (preko 4 milijarde KM)	11.216.540	43,3	2	11.614.886	42,7	2	11.915.260	42,7	2
2.	II. (2-4 milijarde KM)	2.496.815	9,7	1	7.499.085	27,6	3	7.615.224	27,3	3
3.	III. (1-2 milijarde KM)	10.748.335	41,5	8	6.406.910	23,5	5	6.683.394	23,9	5
4.	IV. (ispod 1 milijarde KM)	1.429.139	5,5	3	1.678.402	6,2	3	1.711.584	6,1	3
	Ukupno	25.890.829	100	14	27.199.283	100	13	27.925.462	100	13

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 30. 6. 2023. (tablica 11) iznose 8,5 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2022. godine za 240,5 milijuna KM ili 2,9%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tablica 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.526.329	19,1	1.543.794	18,7	1.396.192	16,5	101	90
2.	Račun rezervi kod CBBiH	5.270.323	66,0	5.365.342	65,1	4.880.305	57,5	102	91
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	10.345	0,1	7.662	0,1	6.099	0,1	74	80
4.	Računi kod depoz. inst. u inoze.	1.182.240	14,8	1.323.842	16,1	2.198.503	25,9	112	166
5.	Novč. sred. u procesu naplate	2	0,0	2	0,0	2	0,0	100	100
	Ukupno	7.989.239	100	8.240.642	100	8.481.101	100	103	103

Sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji računa depozita kod depozitnih institucija u inozemstvu, a smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je na poziciji gotovog novca, računa rezervi kod CBBiH i računa depozita kod depozitnih institucija u BiH. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine, udjel domaće valute smanjen je sa 72,1% na 70,4%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 30. 6. 2023. (tablica 12) iznosi dvije milijarde KM i smanjen je za 16,7 milijuna KM ili 0,8% u odnosu na kraj 2022. godine.

¹¹ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

- 000 KM -

Tablica 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel%	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	7.374	0,4	18.113	0,9	30.219	1,5	246	167
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.958.634	99,6	2.010.711	99,1	1.981.856	98,5	103	99
2.1.	- VP svih razina vlasti u BiH	1.014.120	51,6	1.045.523	51,5	994.504	49,4	103	95
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	756.726	38,4	790.617	39,0	821.644	40,8	104	104
2.3.	- Korporativne obveznice ¹²	187.788	9,6	174.571	8,6	165.708	8,3	93	95
	Ukupno	1.966.008	100	2.028.824	100	2.012.075	100	103	99

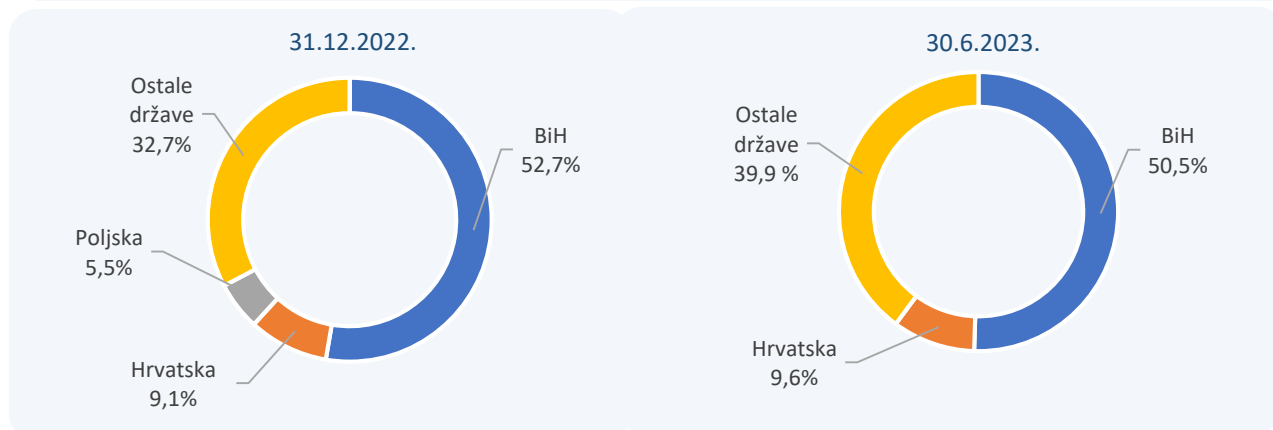
Sa 30. 6. 2023., u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tablica 13) i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH ukupne vrijednosti 689,7 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 304,3 milijuna KM.

- 000 KM -

Tablica 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	625.252	64,4	587.897	60,7	689.659	69,4	94	117
1.1.	- Trezorski zapisi	34.986	3,6	29.988	3,1	69.654	7,0	86	232
1.2.	- Obveznice	590.266	60,8	557.909	57,6	620.005	62,4	95	111
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	346.095	35,6	379.994	39,3	304.284	30,6	110	80
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	27.437	2,8	35.686	3,6	-	130
2.2.	- Obveznice	346.095	35,6	352.557	36,5	268.598	27,0	102	76
	Ukupno	971.347	100	967.891	100	993.943	100	100	103

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira promatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), sa 30. 6. 2023. najveći udjel od 50,5% je prema emitentima iz BiH, zatim slijedi Hrvatska s udjelom od 9,6% i ostale države sa pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

¹² Najveći dio, cca 96%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, V. Britanije, SAD i Turske

2.2.2. Obveze

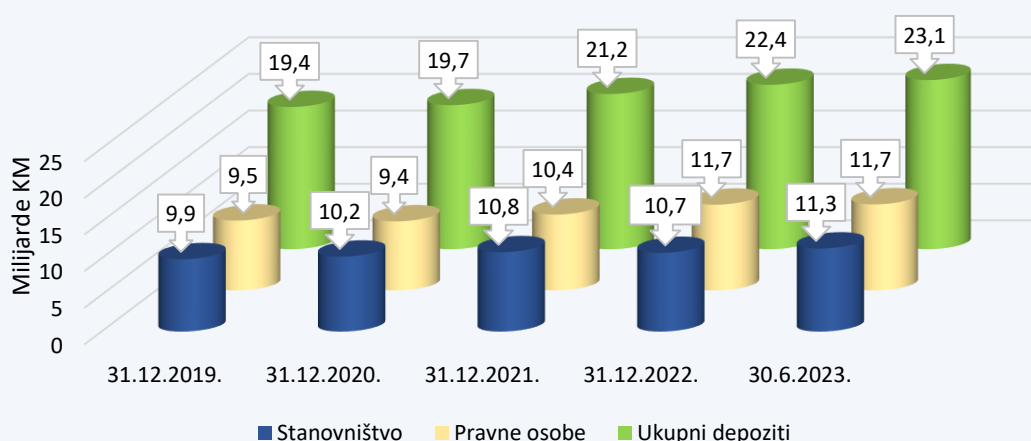
Depoziti na dan 30. 6. 2023. iznose 23,1 milijardu KM i povećani su u odnosu na kraj 2022. godine za 643,7 milijuna KM ili 2,9%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,5 milijardi KM ili 6,6% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

Sa 30. 6. 2023. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka, povećan je za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2022. godine (82,7%), dok je smanjen udjel kreditnih obveza za 0,2 postotna boda (1,7%).

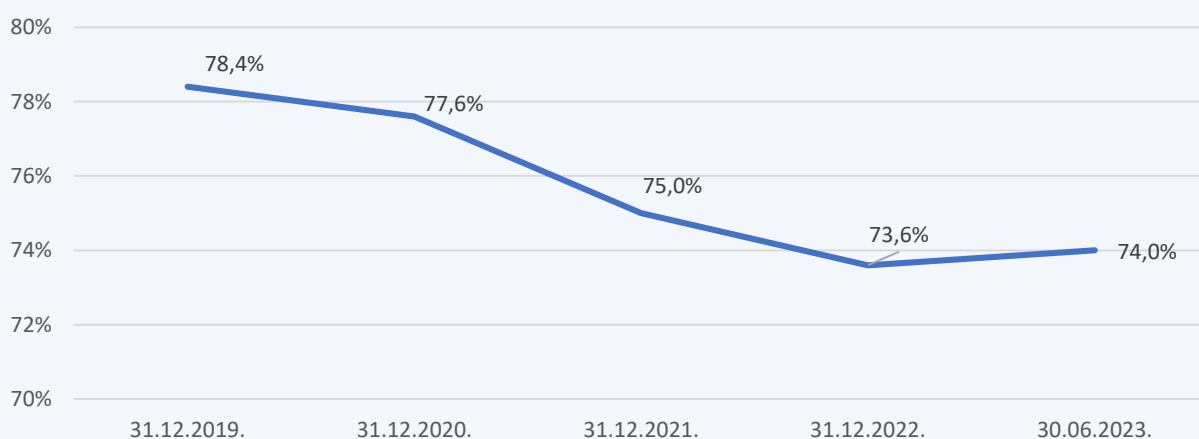
Kreditne obveze banaka s iznosom od 475,1 milijun KM smanjene su za 45,2 milijuna KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2022. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 260,3 milijuna KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 2,6%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tablici 14 dan je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.600.382	12,3	3.227.149	14,4	3.355.821	14,5	124	104
2.	Javna poduzeća	1.618.685	7,6	1.723.548	7,7	1.712.197	7,4	106	99
3.	Privatna poduzeća i društva	4.393.701	20,8	4.997.582	22,2	5.168.257	22,4	114	103
4.	Bankarske institucije	348.047	1,6	362.688	1,6	129.556	0,6	104	36
5.	Nebankarske financ. institucije	829.534	3,9	829.765	3,7	789.156	3,4	100	95
6.	Stanovništvo	10.832.483	51,1	10.742.142	47,9	11.341.036	49,1	99	106
7.	Ostalo	562.120	2,7	560.715	2,5	591.298	2,6	100	105
	Ukupno	21.184.952	100	22.443.589	100	23.087.321	100	106	103

Najveći udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva s iznosom od 11,3 milijarde KM ili 49,1% i njihov udjel je povećan za 1,2 postotna boda u odnosu na kraj 2022. godine.

Rast depozita sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 128,7 milijuna KM ili 4%, privatnih poduzeća za 170,7 milijuna KM ili 3,4%, stanovništva za 598,9 milijuna KM ili 5,6% i kod ostalih depozita za 30,5 milijuna KM ili 5,5%. Smanjenje depozita sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine zabilježeno je kod depozita javnih poduzeća za 11,4 milijuna KM ili 0,7%, depozita bankarskih institucija za 233,1 milijun KM ili 64,3% i kod depozita nebankarskih financijskih institucija za 40,6 milijuna KM ili 4,9%.

Financiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u šest banaka u FBiH, tako da se 57,9% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 30. 6. 2023. promijenjena je u odnosu na kraj 2022. godine u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 69,3% na 70,2% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 30,7% na 29,8%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 16,2 milijarde KM i povećani su za iznos od 640,1 milijun KM ili 4,1% u odnosu na kraj 2022. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i povećani su za iznos od 3,7 milijuna KM ili 0,1%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 22,6 milijardi KM i imaju udjel od 97,8% (povećanje za 0,9 postotnih bodova), a depoziti nerezidenata iznose 0,5 milijardi KM, što je 2,2% ukupnih depozita (smanjenje za 0,9 postotnih bodova).

Trend rasta štednih depozita po razdobljima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita u 2022. godini bile su vezane za vanjske događaje i dominantno za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. U 2023. godini nastavljen je trend rasta štednih depozita. Sa 30. 6. 2023. štedni depoziti iznose 10,8 milijardi KM i u odnosu na kraj 2022. godine povećani su za 510,2 milijuna KM ili 4,9%.

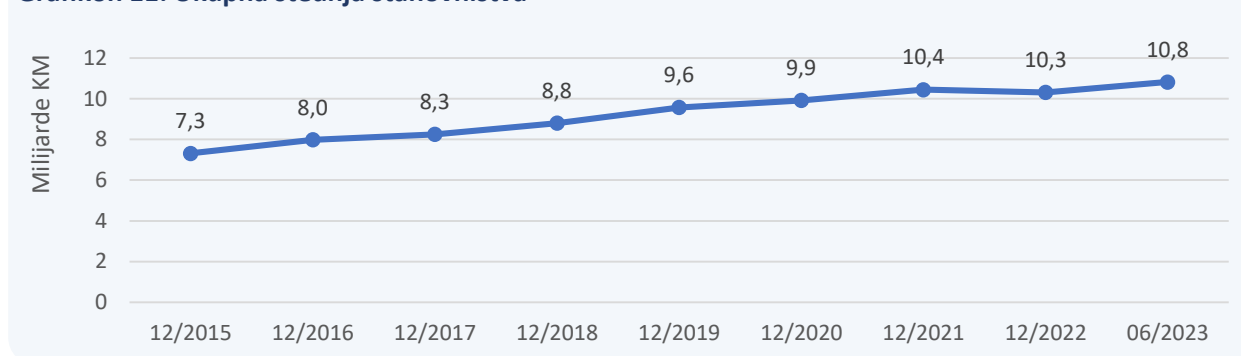
Trend štednje stanovništva prikazan je u tablici 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

Tablica 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	124.474	124.725	130.879	100	105
2.	Privatne	10.324.468	10.187.746	10.691.808	99	105
	Ukupno	10.448.942	10.312.471	10.822.687	99	105

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrirano je 53,3% štednje, pet banaka imaju pojedinačni udjel manji od 10%, što iznosi 34,5% ukupne štednje u sektoru, dok preostali dio štednje od 12,2% se odnosi na štednju šest banaka s pojedinačnim udjelom manjim od 5% ukupne štednje bankarskog sektora. Od ukupnog iznosa štednje, 58,3% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 41,7% u stranoj valuti.

Sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 618,9 milijuna KM ili 8,6% (povećanje udjela za 2,4 postotna boda), dok su dugoročni štedni depoziti stanovništva smanjeni za 108,7 milijuna KM ili 3,5% (smanjenje udjela za 2,4 postotna boda). Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tablici 16:

- 000 KM -

Tablica 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	6.755.829	64,7	7.232.406	70,1	7.851.342	72,5	107	109
2.	Dugoročni štedni	3.693.113	35,3	3.080.065	29,9	2.971.345	27,5	83	96
	Ukupno	10.448.942	100	10.312.471	100	10.822.687	100	99	105

U tablici 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.	Indeks	
		3	Iznos	5	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.613.327	8.022.374	8.394.301	105	105
2.	Štednja stanovništva	10.448.942	10.312.471	10.822.687	99	105
2.1.	Oročena štednja	3.976.925	3.347.737	3.245.493	84	97
2.2.	Štednja po viđenju	6.472.017	6.964.734	7.577.194	108	109
3.	Kreditni/Štednja	73%	78%	78%		
4.	Depoziti stanovništva	10.832.483	10.742.142	11.341.036	99	106
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	70%	75%	74%		

Kreditni odobreni stanovništvu sa 30. 6. 2023. iznose 8,4 milijarde KM i povećani su za 4,6% u odnosu na kraj 2022. godine. Depoziti stanovništva bilježe povećanje od 5,6% i sa 30. 6. 2023. iznose 11,3 milijarde KM. Pokazatelj odnos kredita i štednje ostao je na istoj razini, a pokazatelj odnos kredita i depozita stanovništva smanjen je za jedan postotni bod u odnosu na kraj 2022. godine.

2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30. 6. 2023. iznosio je 3,4 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 162,1 milijun KM ili za 5% u odnosu na kraj 2022. godine (vidjeti pod 2.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U tablici 18 daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	30.6.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.852.902	2.926.563	3.040.127	103	104
1.1.	Temeljni kapital	2.733.978	2.782.658	2.893.948	102	104
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.733.978	2.782.658	2.893.948	102	104
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.384.714	1.562.046	1.582.046	113	101
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.327	118.164	100	86
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-214	0	0	0	-
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog temeljnog kapitala	-2.192	0	0	0	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	393.494	466.815	518.911	119	111
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-118.241	-113.355	-124.214	96	110
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	10.368	-66.916	-54.170	-645	81
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.014.269	897.338	953.148	88	106
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-61.626	-68.789	-68.927	112	100
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane porezne obveze	-1.081	-4.306	-3.275	398	76
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-8.621	-13.470	-13.694	156	102
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.182	-14.032	-14.041	99	100
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	118.924	143.905	146.179	121	102
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	118.938	143.905	146.179	121	102
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	0	0	0	-
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	0	-	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	0	0	0	-	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi tri milijarde KM i u odnosu na kraj 2022. godine veći je za 113,6 milijuna KM ili 3,9%. Temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka

iznose 2,9 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 111,3 milijuna KM ili 4%, dok dopunski kapital iznosi 146,2 milijuna KM, s ostvarenim povećanjem od 2,3 milijuna KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2022. godine.

U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 95,2% (12/2022. godine 95,1%), dok dopunski kapital sudjeluje sa 4,8% (12/2022. godine 4,9%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu temeljnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovi uključene dobiti u iznosu od 77,8 milijuna KM
- povećanja po osnovi dokapitalizacije u iznosu od 20 milijuna KM
- povećanje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti po osnovi fer vrednovanja imovine u iznosu od 12,7 milijuna KM
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke - odgođena porezna imovina u iznosu od 0,8 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 30. 6. 2023. (tablica 19) iznosi 15,8 milijardi KM.

- 000 KM -

Tablica 19: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	13.167.335	91,0	13.870.013	91,9	14.507.109	91,6	105	105
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	152.789	1,1	80.840	0,5	124.623	0,8	53	154
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.147.271	7,9	1.144.473	7,6	1.200.266	7,6	100	105
	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.467.395	100	15.095.326	100	15.831.998	100	104	105

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH povećan je za 736,7 milijuna KM ili 4,9% u odnosu na kraj prethodne godine. U promatranom razdoblju iznos izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik povećan je za 637,1 milijun KM ili 4,6%, iznos izloženosti za tržišni rizik za 43,8 milijuna KM ili 54,2%, a izloženost riziku za operativni rizik za 55,8 milijuna KM ili 4,9%.

Na kraju prvog polugodišta 2023. godine šest banaka u sektoru nisu iskazale izloženost za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi iznos od 2% regulatornog kapitala, koliko ih je bilo i na kraju 2022. godine. Značajno povećanje izloženosti za tržišni rizik na razini bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 30. 6. 2023. banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 91,6%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, udjel kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti smanjen je za 0,3 postotna boda, udjel izloženosti za tržišni rizik povećan je za 0,3 postotna boda, dok je udjel izloženosti za operativni rizik ostao nepromijenjen. U okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik najveći udjel ima izloženost prema stanovništvu

(5,1 milijarda KM ili 35,1%), zatim izloženost prema gospodarskim društvima (četiri milijarde KM ili 27,3%), te izloženost osigurana nekretninama (3,6 milijardi KM ili 24,5%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tablici 20:

- 000 KM -

R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	18,9%	18,4%	18,3%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.757.430	1.763.723	1.825.287
3.	Stopa temeljnog kapitala	18,9%	18,4%	18,3%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.431.916	1.424.078	1.469.069
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,7%	19,4%	19,2%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.116.816	1.115.126	1.140.286

Stopa regulatornog kapitala na dan 30. 6. 2023. iznosi 19,2% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala). U odnosu na kraj 2022. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,2 postotna boda, a stope redovnog osnovnog i temeljnog kapitala smanjene su za 0,1 postotni bod.

U tablici 21 daje se pregled stope financijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz razdoblja:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31. 2. 2021.	31.12.2022.	30.6.2023.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope financijske poluge	27.111.043	28.527.370	29.247.166
2.	Temeljni kapital	2.733.978	2.782.658	2.893.948
	Stopa financijske poluge	10,1%	9,8%	9,9%

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 30. 6. 2023. iznosi 9,9%, veća je za 0,1 postotni bod u odnosu na kraju 2022. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

2.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹⁰ definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 1. 1. 2020. Sve izloženosti raspoređuju se u tri razine kreditnog rizika: razina kreditnog rizika 1 - niska razina kreditnog rizika, razina kreditnog rizika 2 - povećana razina kreditnog rizika i razina kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obveza.

POVEZNICA 10

U tablici 22 daje se pregled izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama financijske imovine, izvanbilančnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 22: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL										
R. br.	O p i s	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	8.343.998	11.218	0,1	8.772.777	10.310	0,1	6.125.708	7.164	0,1
2.	Financijska imovina po amortiziranom trošku	16.160.753	1.119.190	6,9	17.224.054	1.022.126	5,9	20.842.896	991.330	4,8
3.	Financijska imovina po fer vrijednosti	1.781.852	0	0,0	1.431.688	0	0,0	1.275.007	952	0,1
4.	Ostala financijska imovina	187.605	21.971	11,7	187.816	15.507	8,2	50.855	4.596	9,0
I. Ukupno bilančna izloženost		26.474.208	1.152.379	4,4	27.616.335	1.047.943	3,8	28.294.466	1.004.042	3,5
5.	Izdane garancije	1.428.082	24.875	1,7	1.680.091	43.900	2,6	1.745.434	36.103	2,1
6.	Nepokriveni akreditivi	40.601	1.172	2,9	43.263	1.255	2,9	30.712	1.025	3,3
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.188.232	21.071	1,0	2.270.434	22.194	1,0	2.322.481	23.141	1,0
8.	Ostale potencijalne obveze banke	263.064	2.563	1,0	411.127	5.342	1,3	559.236	3.992	0,7
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7	4.657.863	64.261	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		30.394.187	1.202.060	4,0	32.021.250	1.120.634	3,5	32.952.329	1.068.303	3,2

Ukupna izloženost banaka na dan 30. 6. 2023. iznosi 33 milijarde KM, od čega se 28,3 milijarde KM odnosi na bilančne izloženosti, a 4,7 milijardi KM na izvanbilančne stavke. U prvom polugodištu 2023. godine zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2022. godine za iznos od 678,1 milijun KM ili 2,5%, a nastalo je kao neto efekt povećanja financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 3,6 milijardi KM (21%), a smanjenja gotovine i gotovinskih ekvivalenata za 2,6 milijardi KM (30,2%), financijske imovine po fer vrijednosti za 156,7 milijuna KM (10,9%) i ostale financijske imovine za 137 milijuna KM (72,9%).

Velike strukturalne promjene u financijskoj imovini u 2023. godini nastale su radi izmjena u izvještajnom regulatornom okviru iz ožujka 2023. godine i različitog pozicioniranja određenih stavki financijske imovine.

U istom razdoblju zabilježeno je povećanje izvanbilančnih stavki za 252,9 milijuna KM ili 5,7%, kao neto efekt povećanja na poziciji izdanih garancija (65,3 milijuna KM ili 3,9%), neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (52 milijuna KM ili 2,3%), te na poziciji ostalih potencijalnih obveza banke (148,1 milijun KM ili 36%, zbog značajnog povećanja kod jedne banke, a smanjenja na poziciji nepokrivenih akreditiva za 12,6 milijuna KM ili 29% (68,4% smanjenja odnosi se na jednu banku).

U tablici 23 daje se pregled bilančnih i izvanbilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Razina kreditnog rizika 1	24.029.210	166.312	0,7	25.235.277	174.910	0,7	26.093.965	196.634	0,8
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.387.627	160.138	11,5	1.550.660	176.699	11,4	1.446.483	174.414	12,1
3.	Razina kreditnog rizika 3	1.057.371	825.929	78,1	830.398	696.334	83,9	754.018	632.994	83,9
I. Ukupno bilančna izloženost		26.474.208	1.152.379	4,4	27.616.335	1.047.943	3,8	28.294.466	1.004.042	3,5
4.	Razina kreditnog rizika 1	3.603.792	20.660	0,6	4.035.724	26.448	0,7	4.305.506	26.046	0,6
5.	Razina kreditnog rizika 2	309.101	25.536	8,3	358.721	38.984	10,9	348.844	35.953	10,3
6.	Razina kreditnog rizika 3	7.086	3.485	49,2	10.470	7.259	69,3	3.513	2.262	64,4
II. Ukupno izvanbilan. stavke		3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7	4.657.863	64.261	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		30.394.187	1.202.060	4,0	32.021.250	1.120.634	3,5	32.952.329	1.068.303	3,2

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 6. 2023. iznosi 26,1 milijardu KM i čini 92,2% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2022. godine povećana za 858,7 milijuna KM ili za 3,4%, najvećim dijelom kao neto efekt povećanja kreditnog portfelja u ovom razini kreditnog rizika za 762,5 milijuna KM, novčanih sredstava i depozita kod banaka za 735,1 milijun KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 151,5 milijuna KM, a smanjenja sredstava kod CBBiH za 485 milijuna KM, gotovine za 147,6 milijuna KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po fer vrijednosti za 156 milijuna KM, te ostalih stavki financijske imovine za 10,2 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 6. 2023. iznosi 1,4 milijarde KM i čini 5,1% ukupne bilančne izloženosti. U odnosu na kraj 2022. godine ista je smanjena za 104,2 milijuna KM ili 6,7%. Smanjenje ukupne bilančne izloženosti u ovoj razini kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica smanjenja kreditnog portfelja u razini kreditnog rizika 2 za 72,6 milijuna KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 25,6 milijuna KM i ostale financijske imovine za 6,1 milijun KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 3 na dan 30. 6. 2023. iznosi 754 milijuna KM i čini 2,7% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2022. godine smanjena za 76,4 milijuna KM ili 9,2%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika.

Na kraju prvog polugodišta 2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, ECL za razinu kreditnog rizika 1 za bilančnu izloženost povećan je za 21,7 milijuna KM, dok je za razinu kreditnog rizika 2 smanjena za 2,3 milijuna KM, a za razinu kreditnog rizika 3 za 63,3 milijuna KM. U promatranom razdoblju stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u razini kreditnog rizika 1 povećana je za 0,1 postotni bod (sa 0,7% na 0,8%), u razini kreditnog rizika 2 povećana je za 0,7 postotnih bodova (sa 11,4% na 12,1%), a u razini kreditnog rizika 3 ostala je na istoj razini (83,9%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti iznosi 3,5%, dok je na kraju 2022. godine iznosila 3,8%.

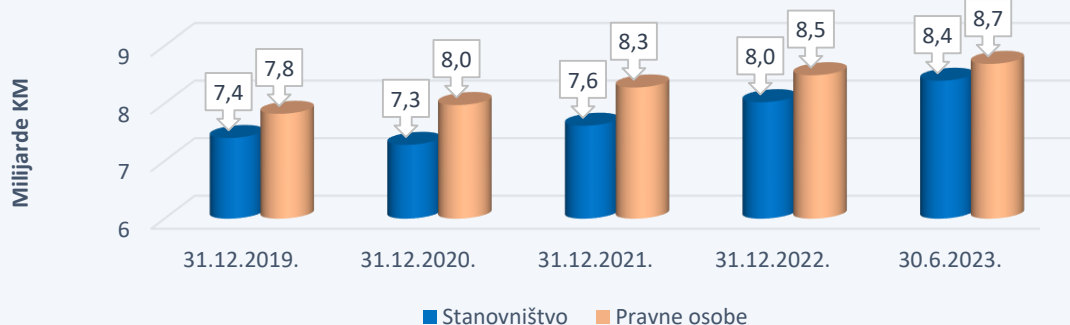
Izvanbilančna izloženost raspoređena u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 6. 2023. iznosi 4,3 milijarde KM i čini 92,4% ukupne izvanbilančne izloženosti. Izloženost u razini kreditnog rizika 2 iznosi 348,8 milijuna KM ili 7,5% ukupne izvanbilančne izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno 3,5 milijuna KM ili 0,1% ukupne izvanbilančne izloženosti. Ukupna pokrivenost izvanbilančnih izloženosti ECL-om iznosi 1,4% i za 0,3 postotna boda manja je u odnosu na kraj

prethodne godine. U odnosu na kraj prethodne godine stope pokrivenosti ECL-om smanjene su za razinu kreditnog rizika 1 za 0,1 postotni bod (sa 0,7% na 0,6%), za razinu kreditnog rizika 2 za 0,6 postotnih bodova (sa 10,9% na 10,3%), a za razinu kreditnog rizika 3 za 4,9 postotnih bodova (sa 69,3% na 64,4%).

Na dan 30. 6. 2023. krediti iznose 17,1 milijardu KM i isti su veći za 569,1 milijun KM ili za 3,4% u odnosu na kraj 2022. godine. U kreditni portfelj kod jedne banke uključene su i kratkoročne izloženosti niskog rizika, koje su u odnosu na kraj prethodne godine smanjene za 59,7 milijuna KM ili za 10,2%. Ukoliko bi se isključilo spomenuto smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja od 3,8%.

Kreditni stanovništvu iznose 8,4 milijarde KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 49,1%, i u odnosu na kraj 2022. godine povećani su za 371,9 milijuna KM ili za 4,6%. Krediti pravnim osobama iznose 8,7 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 50,9% i u odnosu na kraj 2022. godine ostvarili su povećanje od 197,2 milijuna KM ili 2,3% (grafikon 12). Ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja pravnih osoba od 3%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	223.252	1,4	244.803	1,5	241.318	1,4	110	99
2.	Javna poduzeća	406.525	2,6	452.504	2,7	412.499	2,4	111	91
3.	Privatna poduzeća i društva	6.616.261	41,6	7.028.386	42,6	7.269.405	42,6	106	103
4.	Bankarske institucije	917.784	5,8	660.333	4,0	639.752	3,8	72	97
5.	Nebankarske fin. institucije	91.038	0,6	86.148	0,5	105.820	0,6	95	123
6.	Građani	7.613.327	47,9	8.022.374	48,6	8.394.301	49,1	105	105
7.	Ostalo	22.635	0,1	18.459	0,1	19.010	0,1	82	103
	Ukupno	15.890.822	100	16.513.007	100	17.082.105	100	104	103

Promatrajući sektorsku strukturu kredita, najveću stopu rasta imali su krediti nebankarskim finansijskim institucijama (22,8%), što je najvećim dijelom posljedica povećanja kod jedne banke.

U tablici 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tablica 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2022.			30.6.2023.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	5.388	239.362	53	8.145	233.144	29	151	97	55
2.	Javna poduzeća	83.815	365.781	2.908	62.070	348.947	1.482	74	95	51
3.	Privatna poduzeća i druš.	2.541.376	4.127.079	359.931	2.699.193	4.257.627	312.585	106	103	87
4.	Bankarske institucije	660.331	0	2	639.751	0	1	97	-	50
5.	Nebankarske fin. institucije	16.614	69.479	55	18.767	87.033	20	113	125	36
6.	Građani	389.574	7.411.302	221.498	420.065	7.766.638	207.598	108	105	94
7.	Ostalo	5.957	11.534	968	9.335	9.236	439	157	80	45
	Ukupno	3.703.055	12.224.537	585.415	3.857.326	12.702.625	522.154	104	104	89

Sa 30. 6. 2023. u odnosu na kraj 2022. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 154,3 milijuna KM ili 4,2%, dok su dugoročni krediti povećani za 478,1 milijun KM ili 3,9%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 522,2 milijuna KM ili 3,1% ukupnog kreditnog portfelja i manja su za 63,3 milijuna KM ili 10,8% u odnosu na kraj 2022. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 64,7% ili 11 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 31,4% ili 5,4 milijarde KM (EUR: 5,4 milijardi KM ili 99,99%, CHF: 0,4 milijuna KM ili 0,01%), a najmanji udjel od 3,9% ili 0,7 milijardi KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,96%).

U tablici 26 daje se pregled kredita pravnim osobama i stanovništvu prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 26: Krediti prema razinama kreditnog rizika

R. br.	Opis	31. 12. 2021.			31. 12. 2022.			30. 6. 2023.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Krediti pravne osobe										
1.	Razina kreditnog rizika 1	6.770.321	66.945	1,0	7.169.779	76.991	1,1	7.431.494	88.670	1,2
2.	Razina kreditnog rizika 2	925.089	114.323	12,4	892.521	102.569	11,5	887.730	104.790	11,8
3.	Razina kreditnog rizika 3	582.085	437.552	75,2	428.333	355.323	83,0	368.580	305.836	83,0
	Ukupno I.	8.277.495	618.820	7,5	8.490.633	534.883	6,3	8.687.804	499.296	5,7
II. Krediti stanovništvo										
4.	Razina kreditnog rizika 1	6.748.669	82.526	1,2	7.044.253	77.844	1,1	7.540.351	84.424	1,1
5.	Razina kreditnog rizika 2	425.538	43.166	10,1	607.597	70.735	11,6	501.826	64.582	12,9
6.	Razina kreditnog rizika 3	439.120	355.436	80,9	370.524	311.823	84,2	352.124	295.959	84,0
	Ukupno II.	7.613.327	481.128	6,3	8.022.374	460.402	5,7	8.394.301	444.965	5,3
Ukupno krediti										
7.	Razina kreditnog rizika 1	13.518.990	149.471	1,1	14.214.032	154.835	1,1	14.971.845	173.094	1,2
8.	Razina kreditnog rizika 2	1.350.627	157.489	11,7	1.500.118	173.304	11,6	1.389.556	169.372	12,2
9.	Razina kreditnog rizika 3	1.021.205	792.988	77,7	798.857	667.146	83,5	720.704	601.795	83,5
	Ukupno krediti (I+II)	15.890.822	1.099.948	6,9	16.513.007	995.285	6,0	17.082.105	944.261	5,5

Kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 1 na dan 30. 6. 2023. iznosi 15 milijardi KM i čini 87,7% ukupnog kreditnog portfelja. Isti je u odnosu na kraj 2022. godine povećan za 757,8

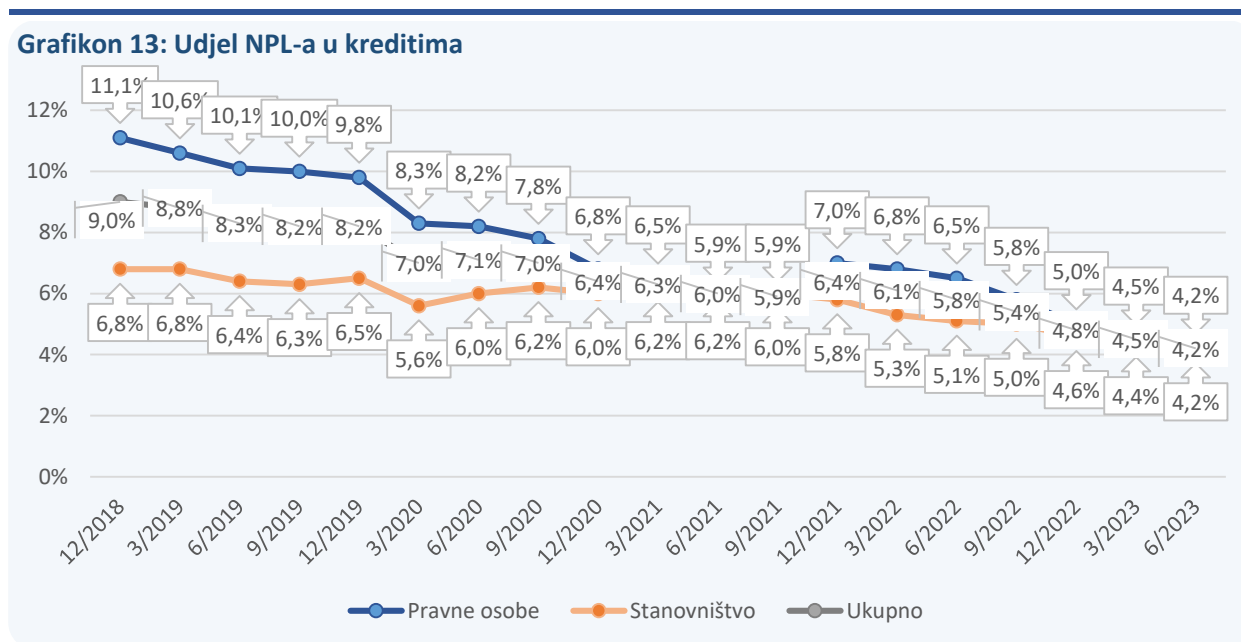
milijuna KM ili za 5,3%. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 1 iznosi 1,2% (pravne osobe 1,2%, stanovništvo 1,1%), i u odnosu na kraj 2022. godine povećana je za 0,1 postotni bod.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 6. 2023. iznosi 1,4 milijarde KM i čini 8,1% ukupnog kreditnog portfelja. U odnosu na kraj 2022. godine isti je manji za 110,6 milijuna KM ili 7,4%. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 2 iznosi 12,2% (pravne osobe 11,8%, stanovništvo 12,9%) i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 0,6 postotnih bodova.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30. 6. 2023. iznosi 720,7 milijuna KM i čini 4,2% ukupnog kreditnog portfelja, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 4,8%. Smanjenje istog za 78,2 milijuna KM ili 9,8% u odnosu na kraj 2022. godine nastalo je kao neto efekt: novih NPL-ova u iznosu od 74,6 milijuna KM, oporavka u iznosu od 18,5 milijuna KM, naplate u iznosu od 57,5 milijuna KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 64,2 milijuna KM, te ostalih stavki u iznosu od 12,6 milijuna KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 83,5% (pravne osobe 83%, a stanovništvo 84%) i na istoj je razini kao na kraju prethodne godine.

Od ukupnih kredita pravnim osobama, na NPL se odnosi 368,6 milijuna KM ili 4,2%, što je za 0,8 postotnih bodova manje nego na kraju 2022. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 352,1 milijun KM ili 4,2% kreditnog portfelja stanovništva, što je smanjenje za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2022. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Sektorska analiza kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH dana je u Prilogu 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (prema NACE¹³ šifrniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim osobama najveći udjel imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (3,1 milijarda KM ili 35,3% kredita pravnih osoba, odnosno 18% ukupnog kreditnog portfelja), prerađivačka industrija (dvije milijarde KM ili 23,2% kredita pravnih osoba, odnosno 11,8% ukupnih kredita), te financijska djelatnost (0,8 milijardi KM ili 9,7% kredita pravnih osoba, odnosno 4,9% ukupnih kredita).

Udjel NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 3,8% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 84,7%), sektoru prerađivačke industrije je 5,7% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 86,8%), dok kod sektora financijske djelatnosti iznosi 0,01% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 100%). Kod kredita odobrenih ostalim gospodarskim djelatnostima, najveći udjel NPL-a sa 30. 6. 2023. prisutan je kod kredita odobrenih poljoprivredi (21,8%) i djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (13,9%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju (6,6 milijardi KM ili 79% kredita stanovništvu, odnosno 38,8% ukupnog kreditnog portfelja) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,7 milijardi KM ili 19,9% kredita stanovništvu, odnosno 9,8% ukupnog kreditnog portfelja). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 4,9% (stopa pokrivenosti ECL-om je 84,6%), dok je kod stambenih kredita 1,2% (stopa pokrivenosti ECL-om je 74,7%).

U uvjetima globalne ekonomske nestabilnosti i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je u rujnu 2022. godine donijela [Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa](#)¹¹ i u travnju 2023. godine [Odluku o dopuni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa](#)¹² s ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika financijskih usluga, stabilnosti bankovnog sustava u smislu utjecaja efekata odluke na kvalitetu kreditnog portfelja banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže. Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obvezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika financijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad razine koja se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika financijske usluge, te bi isto dovelo korisnika financijske usluge u status neizmirenja obveza. U skladu s navedenim, banka može takvom korisniku financijske usluge ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, odluka ima za cilj dodatno stimulirati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim razinama, kako bi se izbjegli negativni efekti na gospodarstvo i stanovništvo, što direktno utječe na izbjegavanje rizika gubitka uslijed nemogućnosti izmirenja obveza prema banci.

POVEZNICA 11

POVEZNICA 12

¹³ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

Kada se promatra ukupan kreditni portfelj na razini bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope na dan 30. 6. 2023., 3,8 milijardi KM ili 22,2% ukupnog portfelja ugovoreno je s promjenjivom kamatnom stopom, dok je 13,3 milijarde KM ili 77,8% ugovoreno s fiksnom kamatnom stopom. Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 30. 6. 2023. u odnosu na referentni datum utvrđen je kod kreditnog portfelja u iznosu od 370,3 milijuna KM, što čini 2,2% ukupnog kreditnog portfelja. Kod kreditnog portfelja pravnih osoba, značajan rast kamatne stope utvrđen je u iznosu od 332,9 milijuna KM ili 3,8% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok je kod kreditnog portfelja fizičkih osoba utvrđen u iznosu od 37,4 milijuna KM ili 0,4% portfelja fizičkih osoba. U skladu s odredbama Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, jedna banka je modificirala kreditnu izloženosti u iznosu od 54 tisuće KM.

U tablici 27 dan je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- % -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	30.6.2023.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	3,5	2,6	2,3
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	77,9	83,7	83,9
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,0	3,5	3,2
4.	Stopa NPL	6,4	4,8	4,2
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	77,7	83,5	83,5
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	6,9	6,0	5,5
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,8	-0,4	-0,1
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	26,2	20,5	18,0
9.	Neto NPL/Temeljni kapital	8,4	4,7	4,1
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	4,6	3,5	3,1

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedno razdoblje

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sustava ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanja s nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

2.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvaliteta aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora financiranja, troškovne efikasnosti, vanjskih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i vanjskih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023. iskazan je pozitivan financijski

rezultat u iznosu od 268,1 milijun KM, što je za 93,1 milijun KM više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan financijski rezultat.

- 000 KM -

R. br.	O p i s	1.1. - 30.6.2021.		1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	150.657	15	175.070	14	268.129	13
2.	Gubitak	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	150.657	15	175.070	14	268.129	13

U Prilogu 5. prikazan je zbirni račun dobiti i gubitka banaka u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2022. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvom polugodištu 2023. godine na razini bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 739,4 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 93,3 milijuna KM ili za 14,4% (tablica 29).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	755	0,1	28.052	3,8	3715
2.	Kreditni i poslovi leasinga	305.817	47,3	343.399	46,4	112
3.	Ostali prihodi od kamata	37.272	5,8	56.569	7,7	152
	Ukupno I.	343.844	53,2	428.020	57,9	124
II. Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	197.147	30,5	207.191	28,0	105
5.	Prihodi iz posl. s devizama	45.225	7,0	41.954	5,7	93
6.	Ostali operativni prihodi	59.928	9,3	62.263	8,4	104
	Ukupno II.	302.300	46,8	311.408	42,1	103
	Ukupni prihodi (I+II)	646.144	100	739.428	100	114

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 57,9%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 42,1%. U odnosu na prvih šest mjeseci prethodne godine, došlo je do povećanja udjela prihoda od kamata i sličnih prihoda za 4,7 postotnih bodova, koliko iznosi smanjenje udjela operativnih prihoda. U promatranom razdoblju, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi veći su za 84,2 milijuna KM ili 24,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima leasinga, čiji je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 0,9 postotnih bodova. U istom razdoblju smanjen je udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivni za 0,2 postotna boda (sa 61,4% na 61,2%), a prosječna ponderirana NKS na kredite povećana je sa 3,07% na 3,13% (za 0,06 postotnih bodova).

U prvom polugodištu 2023. godine kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija veći su za 27,3 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog rasta međubankarskih kamatnih stopa na tržištu novca u EU, pri čemu se 65,4% povećanja odnosi na tri banke. U istom razdoblju, udjel kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH smanjen je sa 16,6% na 16,4% (za 0,2

postotna boda). U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na svim pozicijama: kamatni prihodi od vrijednosnih papira koji se drže do dospelja za 98,6% (70,6% povećanja odnosi se na dvije banke), kamatni prihodi od plasmana drugim bankama za 975,1% (65,7% povećanja odnosi se na jednu banku), a ostali prihodi od kamata za 13,1% (90,5% povećanja odnosi se na tri banke).

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (52,5%), iako krediti stanovništvu čine 49,1% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderirane NKS, koja za stanovništvo iznosi 5,08%, a za gospodarstvo 2,32%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 25,5%, od bankarskih institucija 11,2%, vladinih institucija 7,3%, od javnih poduzeća 2,3%, a od ostalih sektora 1,2%.

Ukupni operativni prihodi su u prvih šest mjeseci 2023. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zabilježili povećanje od 9,1 milijun KM ili 3%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za deset milijuna KM ili 5,1%. Prihodi iz poslovanja s devizama smanjeni su za 3,3 milijuna KM ili za 7,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su ostali operativni prihodi povećani za 2,3 milijuna KM ili 3,9%.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH u prvom polugodištu 2023. godine iznose 462,9 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 6,6 milijuna KM ili 1,4% (tablica 30).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1. - 30.6.2022.		1.1. -30.6.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	30.714	6,5	29.836	6,5	97
2.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	2.678	0,6	4.373	0,9	163
3.	Ostali rashodi od kamata	24.415	5,2	8.366	1,8	34
	Ukupno I.	57.807	12,3	42.575	9,2	74
II. Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	56.505	12,0	22.423	4,8	40
5.	Troškovi plaća i doprinosa	133.933	28,5	143.741	31,1	107
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	84.136	17,9	87.109	18,8	104
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	83.823	17,9	95.288	20,6	114
8.	Ostali operativni troškovi	53.314	11,4	71.789	15,5	135
	Ukupno II.	411.711	87,7	420.350	90,8	102
	Ukupni rashodi (I+II)	469.518	100	462.925	100	99

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 90,8%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 9,2%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, povećan je udjel nekamatnih rashoda za 3,1 postotni bod, za koliko je smanjen udjel rashoda od kamata. U promatranom razdoblju kamatni i slični rashodi smanjeni su za 15,2 milijuna KM ili 26,3%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima smanjeni za 0,9 milijuna KM ili 2,9%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je smanjenja udjela kamatonosnih depozita u ukupnom

depozitnom potencijalu sa 66,1%, koliko je iznosilo sa 30. 6. 2022. na 61,9%, koliko iznosi sa 30. 6. 2023.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u promatranom razdoblju povećani su zbog rasta kamatnih stopa za 1,7 milijuna KM ili za 63,3% (94,3% povećanja se odnosi na tri banke), dok je u isto vrijeme razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 88,4 milijuna KM ili 15,7%.

Ostali rashodi od kamata smanjeni su u promatranom razdoblju za 16 milijuna KM ili 65,7%, a najvećim dijelom uslijed ukidanja negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve po osnovi osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u prvom polugodištu 2023. godine u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, ukupni nekamatni rashodi povećani su za 8,6 milijuna KM ili za 2,1%. U okviru istih, stopa smanjenja zabilježena je kod troškova ispravaka vrijednosti, rezerviranja po potencijalnim obvezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja od 60,3% ili 34,1 milijun KM (68,4% smanjenja odnosi se na jednu banku). Sedam banka je kroz neto efekt imalo veće troškove ispravaka vrijednosti u prvih šest mjeseci ove godine, a šest banaka manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U okviru nekamatnih rashoda, stope povećanja ostvarili su troškovi plaća i doprinosa (7,3%), troškovi poslovnog prostora (3,5%), ostali poslovni i direktni troškovi (13,7%, od čega se 73,1% povećanja odnosi na jednu banku), dok su ostali operativni troškovi ostvarili najveću stopu povećanja od 34,7% ili 18,5 milijuna KM, pri čemu se 35,8% povećanja odnosi na dvije banke.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tablici 31 dan je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tablica 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti				
R. br.	Opis	30.6.2021.	30.6.2022.	30.6.2023.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	150.657	175.070	268.129
2.	Prosječna neto aktiva	24.558.433	25.852.885	27.517.653
3.	Prosječni ukupni kapital	3.146.082	3.147.779	3.363.681
4.	Ukupan prihod	539.271	588.337	696.853
5.	Neto kamatni prihod	285.664	286.037	385.445
6.	Operativni prihodi	253.607	302.300	311.408
7.	Operativni rashodi	265.262	271.383	302.639
8.	Poslovni i direktni rashodi	122.340	140.328	117.711
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	72.009	83.823	95.288
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,6	0,7	1,0
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	4,8	5,6	8,0
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	2,2	2,3	2,5
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	1,2	1,1	1,4
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	1,2	1,2	1,5
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	56,8	53,8	50,3

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo povećanje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 99,4 milijuna KM ili 34,8%, pri čemu je zabilježeno i povećanje njegovog udjela u ukupnom prihodu, sa 48,6% na 55,3%.

2.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštite clijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obvezne mjesečno izvješćivati FBA o prosječnim ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, sukladno [Odluci o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite¹³](#) i [Uputi za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope¹⁴](#)

FBA na temelju dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderirane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

U Prilogu 6. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

Ukupna prosječna ponderirana EKS na novoodobrene kredite u prvih šest mjeseci 2023. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,65% i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 3,61%, povećana je za 0,04 postotna boda.

Kada se promatra ročna struktura novoodobrenih kredita u prvom polugodištu 2023. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prosječna ponderirana EKS na dugoročne kredite povećana je za 0,47 postotnih bodova (sa 4,94% na 5,41%), dok je za kratkoročne kredite povećana za 0,03 postotna boda (sa 2,28% na 2,31%). Promatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite gospodarstvu smanjena je za 0,04 postotna boda (sa 2,57% na 2,53%), prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,44 postotna boda (sa 6,04% na 6,48%), dok je prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima povećana za 2,35 postotnih bodova (sa 2,62% na 4,97%).

POVEZNICA 13

POVEZNICA 14

Ukupna prosječna ponderirana EKS na depozite prikupljene u prvom polugodištu 2023. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 0,78% i u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, kada je iznosila 0,31%, povećana je za 0,47 postotnih bodova. Promatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderirana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,78 postotnih bodova (sa 0,17% na 0,95%), a na dugoročne depozite za 0,26 postotnih bodova (sa 0,47% na 0,73%). Kada se promatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderirana EKS na depozite privrede povećana je za 0,74 postotna boda (sa 0,39% na 1,13%), prosječna ponderirana EKS na depozite stanovništva povećana je za 0,21 postotni bod (sa 0,39% na 0,60%), dok je prosječna ponderirana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 0,95 postotnih bodova (sa 0,22% na 1,17%).

2.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najslabijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tablici 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	7.064.703	6.928.631	6.145.939	98	89
2.	Neto likvidnosni odljevi	3.176.830	3.280.801	2.690.284	103	82
	LCR	222%	211%	228%		

Sa 30. 6. 2023. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 228% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tablici 33:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	30.6.2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina razine 1	7.059.357	6.928.631	6.145.939	98	89
1.1.	Gotovina	1.526.321	1.543.788	1.396.199	101	90
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	3.095.846	3.076.604	2.520.716	99	82
1.3.	Imovina centralne vlade	1.401.508	1.238.867	1.211.205	88	98
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	1.011.738	1.045.296	993.924	103	95
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	23.944	24.076	23.895	101	99
2.	Likvidna imovina razine 2	5.346	0	0	0	-
2.1.	Likvidna imovina razine 2a	0	0	0	-	-
2.2.	Likvidna imovina razine 2b	5.346	0	0	0	-
	Ukupno (1+2)	7.064.703	6.928.631	6.145.939	98	89

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,1 milijardu KM i bilježi smanjenje od 0,8 milijardi KM ili 11,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Najveće smanjenje od 555,9 milijuna KM ili 18,1% zabilježeno

je na poziciji rezerve centralne banke koje se mogu povući. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti sudjeluje samo likvidna imovina razine 1, a najveći udjel ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 41%, zatim gotovina sa 22,7%, imovina centralnih vlada sa 19,7%, te imovina jedinica regionalne vlade sa 16,2%.

Izračun neto likvidnosnih odljeva može se vidjeti iz tablice 34:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	30.6.2023.	Indeks	
1	2	3	4	5	6 (4/3)	7 (5/4)
1.	Ukupni odljevi	5.579.174	5.690.905	5.917.243	102	104
2.	Ukupni priljevi	2.402.345	2.469.853	3.349.103	103	136
3.	Priljevi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odljeva	2.402.344	2.410.104	3.226.959	100	134
	Neto likvidnosni odljevi (1-3)	3.176.830	3.280.801	2.690.284	103	82

Pri izračunu neto likvidnosnih odljeva na dan 30. 6. 2023., kod deset banaka, odljevi su umanjeni za iznos ukupnih priljeva, a kod tri je ograničeno priznavanje likvidnosnih priljeva na 75% ukupnih likvidnosnih odljeva.

U strukturi odljeva koji na dan 30. 6. 2023. iznose 26 milijardi KM (prije primjene stope odljeva), najveći udjel imaju odljevi po osnovi depozita stanovništva (10,5 milijardi ili 40,4% ukupnih odljeva, od čega se na stabilne depozite odnosi 5,6 milijardi KM ili 53,4% odljeva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (8,8 milijardi KM ili 33,7% ukupnih odljeva), te drugi proizvodi i usluge (četiri milijarde KM ili 15,6% ukupnih odljeva).

U strukturi ukupnih priljeva koji iznose 3,3 milijarde KM, najveći udjel imaju novčana potraživanja od financijskih klijenata (2,4 milijarde KM ili 71,2% ukupnih priljeva), na koje je primijenjena stopa priljeva od 100%, zatim priljevi po osnovi financijskih derivata (0,5 milijardi KM ili 16,2% ukupnih priljeva) na koje je, također, primijenjena stopa priljeva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu financijski klijenti u iznosu od 0,4 milijarde KM ili 10,7% ukupnih priljeva, a na koje je primijenjena stopa priljeva od 50%.

S ciljem smanjenja rizika financiranja tijekom dužeg vremenskog razdoblja, Odlukom o upravljanju likvidnosti banaka propisano je da su banke od 31. 12. 2022. dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke potiču da financiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima financiranja na trajnoj osnovi. NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obveza banke čija pouzdanost se očekuje tijekom vremenskog razdoblja uključenog u NSFR (razdoblje do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i izvanbilančnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospijeca tijekom jednogodišnjeg razdoblja NSFR-a.

U tablici 35 daje se pregled ispunjenja NSFR-a, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	30.6.2023.	Indeks
1	2	3	4	5=4/3
1.	Raspoloživo stabilno financiranje (ASF)	19.770.563	20.376.902	103
2.	Potrebno stabilno financiranje (RSF)	12.189.130	12.800.783	105
	NSFR	162%	159%	

Sa 30. 6. 2023. NSFR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 159% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tablici 36 dana je struktura ASF, a u tablici 37 struktura RSF na razini bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos obveza i kapitala	ASF	Iznos obveza i kapitala	ASF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	3.066.853	3.065.720	3.142.516	3.142.516	102	103
2.	Depozita stanovništva	11.338.559	10.579.940	11.921.770	11.104.401	105	105
3.	Ostalih nefinancijskih klijenata (osim centralnih banaka)	10.433.312	5.533.246	10.734.823	5.687.180	103	103
4.	Operativnih depozita	154.674	68.473	58.922	21.457	38	31
5.	Financijskih klijenata i centralnih banaka	1.190.180	401.687	994.438	298.407	84	74
6.	Ostalih obveza	608.113	121.497	606.549	122.941	100	101
	Ukupno ASF	26.791.691	19.770.563	27.459.018	20.376.902	102	103

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos imovine	RSF	Iznos imovine	RSF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.042.185	0	6.271.288	0	104	-
2.	Likvidne imovine	1.981.702	19.978	1.738.655	17.867	88	89
3.	Vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	276.376	230.870	285.706	238.345	103	103
4.	Kredita	17.319.096	10.834.011	18.644.748	11.395.956	108	105
5.	Ostale imovine	917.542	812.216	912.306	807.758	99	99
6.	Izvanbilančnih stavki	6.065.926	292.055	6.511.442	340.857	107	117
	Ukupno RSF	32.602.827	12.189.130	34.364.145	12.800.783	105	105

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantnog izvora financiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tablici 38:

- 000 KM -

R. br.	Depoziti	31. 12. 2021.		31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	14.755.459	69,6	16.444.582	73,3	17.265.319	74,8	111	105
2.	7 - 90 dana	986.253	4,7	856.555	3,8	760.441	3,3	87	89
3.	91 dan do jedne g.	2.157.949	10,2	2.252.657	10,0	2.123.560	9,2	104	94
	I. Ukupno kratkoročni	17.899.661	84,5	19.553.794	87,1	20.149.320	87,3	109	103
4.	Do 5 godina	3.174.184	15,0	2.813.539	12,6	2.847.303	12,3	89	101
5.	Preko 5 godina	111.107	0,5	76.256	0,3	90.698	0,4	69	119
	II. Ukupno dugoročni	3.285.291	15,5	2.889.795	12,9	2.938.001	12,7	88	102
	Ukupno (I + II)	21.184.952	100	22.443.589	100	23.087.321	100	106	103

Sa 30. 6. 2023. kratkoročni depoziti imali su udjel od 87,3% u ukupnim depozitima, a dugoročni 12,7%, pri čemu je došlo do povećanja udjela kratkoročnih, odnosno smanjenja udjela dugoročnih depozita za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2022. godine.

U promatranom razdoblju zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 595,5 milijuna KM ili 3%, a dugoročnih za 48,2 milijuna KM ili 1,7%. U okviru dugoročnih depozita zabilježeno je povećanje i kod depozita ročnosti do pet godina (za 33,8 milijuna KM ili 1,2%) i kod depozita ročnosti preko pet godina (za 14,4 milijuna KM ili 18,9%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,9%).

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeća stavki financijske imovine i obveza prema vremenskoj skali, kreiranoj na vremenski horizont od 180 dana. Iako je stupanjem na snagu obveze banaka da kontinuirano održavaju minimalni NSFR, ukinuta obveza ispunjavanja ročne usklađenosti preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata financijske imovine i financijskih obveza, potrebno je da banke kontinuirano kontroliraju ročnu usklađenost između izvora i plasmana, s obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja.

U tablici 39 daje se pregled ročne usklađenosti financijske imovine i obveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tablica 39: Ročna usklađenost financijske imovine i financijskih obveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.	Indeks	
1	2	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
		3	4	5	6	7
I. 1-30 dana						
1.	Iznos financijske imovine	11.876.368	12.036.634	12.177.132	101	101
2.	Iznos financijskih obveza	15.288.271	16.950.559	17.802.578	111	105
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-3.411.903	-4.913.925	-5.625.446	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	77,7%	71,0%	68,4%		
b)	Propisani minimum %	65,0%	65,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		12,7%	6,0%			
II. 1-90 dana						
1.	Iznos financijske imovine	13.050.584	13.303.221	13.351.514	102	100
2.	Iznos financijskih obveza	16.112.291	17.663.350	18.367.310	110	104
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-3.061.707	-4.360.129	-5.015.796	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	81,0%	75,3%	72,7%		
b)	Propisani minimum %	60,0%	60,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		21,0%	15,3%			
III. 1-180 dana						
1.	Iznos financijske imovine	14.327.268	14.669.888	14.802.877	102	101
2.	Iznos financijskih obveza	16.976.401	18.494.275	19.079.857	109	103
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.649.133	-3.824.387	-4.276.980	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	84,4%	79,3%	77,6%		
b)	Propisani minimum %	55,0%	55,0%			
Više (+) ili manje (-) = a – b		29,4%	24,3%			

Na dan 30. 6. 2023. financijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od financijskih obveza.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tablici 40:

- % -

Tablica 40: Pokazatelji likvidnosti				
R. br.	Pokazatelj	31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ¹⁴ /neto aktiva	31,9	32,1	31,6
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obveze	44,6	43,5	42,7
3.	Kratkoročne fin. obveze/ukupne fin. obveze	82,3	84,6	85,1
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	72,3	71,9	72,5
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ¹⁵	71,8	71,0	71,7

U odnosu na kraj 2022. godine, smanjen je udjel likvidnih sredstava u neto aktivi i odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih financijskih obveza, dok je odnos kratkoročnih financijskih obveza i ukupnih financijskih obveza povećan. Pokazatelji „kredit/depoziti i uzeti krediti“ i „kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinirani dugovi“ bilježe povećanje, ali su u zoni zadovoljavajuće razine.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju prvog polugodišta 2023. godine zadovoljavajuća.

2.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 30. 6. 2023. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 4,8 milijardi KM, s udjelom od 17% (na kraju 2022. godine 4,2 milijarde KM ili 15,5%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 7,7 milijardi KM ili 27,5% (na kraju 2022. godine 7,8 milijardi KM, uz udjel od 28,5%).

U tablici 41 daje se struktura aktive i obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

¹⁴ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

¹⁵ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

- milijuni KM -

Tablica 41: Devizna pozicija (EUR i ukupno)

R. br.	O p i s	31. 12. 2022.				30. 6. 2023.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Imovina u bilanci stanja											
1.	Gotovina i got. ekvivalenti	1.145	13,0	1.787	18,5	2.041	22,6	2.747	28,0	178	154
2.	Kreditni	677	7,7	679	7,0	655	7,3	655	6,7	97	96
3.	Kreditni s val. kl.	5.332	60,4	5.333	55,2	4.927	54,7	4.927	50,2	92	92
4.	Ostalo	1.548	17,5	1.742	18,0	1.264	14,0	1.360	13,8	82	78
5.	Ostala fin. imov. sa val. klauz.	126	1,4	126	1,3	126	1,4	126	1,3	100	100
Ukupno I. (1+2+3+4+5)		8.828	100	9.667	100	9.013	100	9.815	100	102	102
II. Obveze u bilanci stanja											
6.	Depoziti	6.075	72,2	6.886	74,6	6.090	71,6	6.890	73,9	100	100
7.	Uzeti kreditni	520	6,2	520	5,6	475	5,6	475	5,1	91	91
8.	Dep. i kred. s val. klauzulom	1.473	17,5	1.473	16,0	1.630	19,2	1.630	17,5	111	111
9.	Ostalo	344	4,1	354	3,8	308	3,6	326	3,5	90	92
Ukupno II. (6+7+8+9)		8.412	100	9.233	100	8.503	100	9.321	100	101	101
III. Izvanbilančna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Imovina	9		9		0		20		0	222
11.	Pasiva	354		372		412		413		116	111
Duga (iznos)		71		71		98		101		138	142
%		2,4%		2,4%		3,2%		3,3%			
Kratka (iznos)											
%											
Dopuštena		40,0%		40,0%		40%		40%			
Manja od dopuštene		37,6%		37,6%		36,8%		36,7%			

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku na dan 30. 6. 2023. kretala u okviru propisanih ograničenja. Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 3,3% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 36,7 postotnih bodova manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR iznosila je 3,2%, što je za 36,8 postotnih bodova manje od dopuštene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivima¹⁶ je dominantan udjel EUR-a od 83,2% (31. 12. 2022. 80,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 590,7 milijuna KM ili 17,5% u odnosu na kraj 2022. godine. Udjel EUR-a u obvezama je 89,4% (31. 12. 2022. 89,4%) i u odnosu na kraj 2022. godine smanjen je za 66,1 milijun KM ili 1%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u aktivima i obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na financijski rezultat i kapital banke po osnovi pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generiraju ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospelja, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili izvanbilančne kratke ili duge pozicije.

¹⁶ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke - dio aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilančne aktive i izvanbilance se iskazuju po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sustava upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvješćivanje FBA na kvartalnoj razini. Banka je dužna uspostaviti sveobuhvatan i efikasan sustav upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je razmjern vrsti, opsegu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvješćivanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih bodova na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvaćajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tablice 42 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na razini bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.	31. 12. 2022.	30. 6. 2023.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderirana pozicija - KM	78.394	162.878	222.066	208	136
2.	Neto ponderirana pozicija - EUR	26.564	44.378	36.935	167	83
3.	Neto ponderirana pozicija - USD	339	329	-217	97	-66
4.	Neto ponderirana pozicija - ostalo	-3.804	-6.633	-8.268	174	125
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	101.493	200.952	250.516	198	125
6.	Regulatorni kapital	2.852.902	2.926.563	3.040.127	103	104
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,6%	6,9%	8,2%		

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 30. 6. 2023. iznosi 8,2%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 1,3 postotna boda u odnosu na kraj prethodne godine.

2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke¹⁵ i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;

POVEZNICA 15

- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora financiranja banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja s nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa od strane banaka, kroz posredan i neposredan nadzor;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u skladu s utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve s ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, s ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- aktivnosti vezane za ESG rizike;
- [daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2¹⁶ i CRD V¹⁷](#);
- nastavku suradnje sa UBBiH s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke i zahtjevima tržišta.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, te imajući u vidu aktualne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu s važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku gospodarstvu i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjene kamatno induciranog kreditnog rizika;

POVEZNICA 16

POVEZNICA 17

- dodatno jačanje sustava unutarnjih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu s [Odlukom o sustavu unutarnjeg upravljanja u banci](#)¹⁸;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka s posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s regulatornim zahtjevima;
- planiranje ispunjenja MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obvezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacijskih sustava i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose s tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika;
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

POVEZNICA 18

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
60

LEASING SEKTOR
70

FAKTORING POSLOVI
79

3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30. 6. 2023., dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i četiri MKD (profitne organizacije), što je za jednu MKO više u odnosu na 31. 12. 2022.

Sa 30. 6. 2023., MKO sa sjedištem u FBiH posluje putem 361 organizacijskog dijela, dok šest MKO koje imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 67 organizacijskih dijelova.

U Prilogu 7. dani su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 30. 6. 2023. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

3.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruga građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od četiri MKD, dva MKD su u 100%-tnom vlasništvu dvije MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

3.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 30. 6. 2023. ukupno je zaposleno 1.418 radnika, što je za šest radnika više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2022. (tablica 43). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.212 radnika ili 85,5%, a u MKD 206 radnika ili 14,5%.

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	718	50,8	719	50,7	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	118	8,4	117	8,3	99
3.	Srednja stručna sprema - SSS	566	40,1	570	40,2	101
4.	Ostali	10	0,7	12	0,8	120
	Ukupno	1.412	100	1.418	100	100

Na temelju podataka o efikasnosti osoblja na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023., aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 535,3 tisuće KM, što je za 3,7% više u odnosu na 31. 12. 2022.

3.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi 759 milijuna KM i za 30,1 milijun KM ili 4,1% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2022. Stopa rasta aktive MKF je 3,8%, dok je stopa rasta aktive MKD 5,2%.

U prilogima 8. i 9. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dan pregled osnovnih financijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30. 6. 2023.

Zbirna bilanca stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. i usporednim podacima sa 31. 12. 2022. prikazana je u tablici 44:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2022.				30. 6. 2023.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	43.803	10.602	54.405	7,5	34.564	12.238	46.802	6,2	86
2.	Plasmani bankama	182	0	182	0,0	186	0	186	0,0	102
3.	Mikrokrediti, bruto	440.182	165.440	605.622	83,1	464.152	171.993	636.145	83,8	105
4.	RKG	2.954	4.213	7.167	1,0	3.340	3.395	6.735	0,9	94
5.	Neto mikrokrediti	437.228	161.227	598.455	82,1	460.812	168.598	629.410	82,9	105
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	24.706	5.026	29.732	4,1	24.142	5.354	29.496	3,9	99
7.	Dugoročne investicije	34.388	0	34.388	4,7	43.888	0	43.888	5,8	128
8.	Ostala aktiva	10.250	1.498	11.748	1,6	7.739	1.462	9.201	1,2	78
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
	Ukupno aktiva	550.557	178.353	728.910	100	571.331	187.652	758.983	100	104
PASIVA										
10.	Obv. po uzetim kred.	228.663	109.602	338.265	46,4	231.493	119.697	351.190	46,3	104
11.	Ostale obveze	26.719	10.805	37.524	5,2	26.479	8.650	35.129	4,6	94
12.	Kapital	295.175	57.946	353.121	48,4	313.359	59.305	372.664	49,1	106
	Ukupno pasiva	550.557	178.353	728.910	100	571.331	187.652	758.983	100	104
13.	Izvanbilančna evidencija	181.648	36.139	217.787		177.931	45.970	223.901		103

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH sa 30. 6. 2023., u odnosu na kraj prethodne godine, bilančne stavke koje su zabilježile rast su: plasmani bankama (2,2%), bruto mikrokrediti (5%), neto mikrokrediti (5,2%), dugoročne investicije (27,6%), obveze po uzetim kreditima (3,8%) i kapital (5,5%). Bilančne stavke koje su zabilježile smanjenje su: novčana sredstva (14%), RKG (6%), materijalna i nematerijalna imovina (0,8%), ostala aktiva (21,7%) i ostale obveze (6,4%).

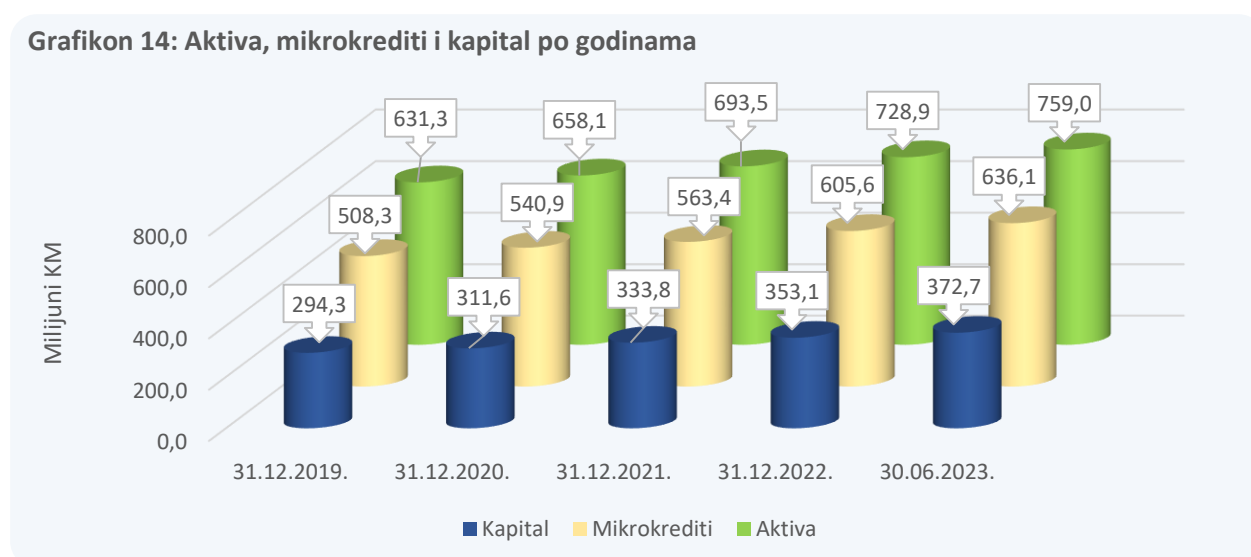
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi 4,15%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfelj s udjelom od 82,9% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 629,4 milijuna KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 31 milijun KM ili 5,2%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 23,6 milijuna KM, odnosno 5,4%, a neto krediti u MKD za iznos od 7,4 milijuna KM, odnosno 4,6% u odnosu na 31. 12. 2022. U promatranom razdoblju, RKG na ukupan mikrokreditni portfelj manje su za 0,4 milijuna KM ili 6%. RKG kod MKF povećane

su za 0,4 milijuna KM ili 13,1%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 0,8 milijuna KM, sa stopom pada od 19,4%.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 30. 6. 2023. iznosi 223,9 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2022. veća je za 6,1 milijun KM ili 2,8%, pri čemu je kod MKF smanjena za 3,7 milijuna KM ili 2,1%, dok je kod MKD povećana za 9,8 milijuna KM ili 27,2%. Najveće povećanje izvanbilančne evidencije (22%) zabilježeno je kod jednog MKD koje ima 64,1% udjela u ovoj stavci, kod kojeg su otpisani krediti, kao dominantna stavka izvanbilančne evidencije povećani za 24,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,5 milijuna KM ili 66,8% izvanbilance, koji su za 0,8 milijuna KM ili 0,5% veći u odnosu na kraj 2022. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 30. 6. 2023. je 36.822, što u odnosu na 31. 12. 2022. predstavlja smanjenje za ukupno 61 mikrokreditnu partiju (0,2%), kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilančne stavke aktive i pasive po godinama.

3.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. odnose se na: kapital koji iznosi 372,7 milijuna KM i čini 49,1% ukupne pasive i obveze po uzetim kreditima koje iznose 351,2 milijuna KM ili 46,3% ukupne pasive. Preostali iznos od 35,1 milijun KM ili 4,6% ukupne pasive odnosi se na ostale obveze koje su u usporedbi sa 31. 12. 2022. smanjene za iznos od 2,4 milijuna KM ili 6,4%.

U odnosu na kraj prethodne godine, ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosilo je 19,5 milijuna KM ili 5,5%, od čega je u promatranom razdoblju, kapital MKF povećan za 18,2 milijuna KM ili 6,2%, a kapital MKD za iznos od 1,4 milijuna KM ili 2,3%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tablici 45:

- 000 KM -

Tablica 45: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2022.				30. 6. 2023.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	13,6	48.098	0	48.098	12,9	100
2.	Temeljni kapital	3.696	34.177	37.873	10,7	3.696	44.177	47.873	12,8	126
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	242.416	0	242.416	68,7	260.661	0	260.661	69,9	108
4.	Emisioni ažio	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	10.191	10.191	2,9	0	233	233	0,1	2
6.	Zakonske rezerve	0	5.569	5.569	1,6	0	6.586	6.586	1,8	118
7.	Ostale rezerve	965	8.009	8.974	2,5	904	8.309	9.213	2,5	103
	Ukupno kapital	295.175	57.946	353.121	100	313.359	59.305	372.664	100	106

Ukupan kapital MKF iznosi 313,4 milijuna KM ili 84,1% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 260,7 milijuna KM i čini 83,2% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 18,2 milijuna KM ili 7,5% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 15,3% i isti se nije mijenjao u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima udjel u iznosu od 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na temeljni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,6 milijuna KM ili 1,5%.

Ukupan kapital MKD iznosi 59,3 milijuna KM, što čini 15,9% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog dominantna stavka s udjelom od 74,5% je temeljni kapital u iznosu od 44,2 milijuna KM. Neraspoređena dobit iznosi 0,2 milijuna KM ili 0,4%, te je zabilježeno značajno smanjenje ove bilančne pozicije za 10 milijuna KM ili 97,7%, uslijed smanjenja ove pozicije za 49% kod jednog MKD i činjenice da je novoosnovano MKD koje je počelo s radom u izvještajnoj godini, sa 30. 6. 2023. zabilježilo gubitak. Preostalih 14,9 milijuna KM ili 25,1% kapitala MKD odnosi na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 30. 6. 2023. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 42,76%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u tablici 46:

- 000 KM -

Tablica 46: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31. 12. 2022.				30. 6. 2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obv. po uzetim kratk. kred.	12.292	7.856	20.148	5,9	12.738	4.200	16.938	4,8	84
2.	Obv. po uzetim dug. kred.	215.159	100.616	315.775	93,4	217.551	114.321	331.872	94,5	105
3.	Obveze po dosp. kamatama	1.212	1.130	2.342	0,7	1.204	1.176	2.380	0,7	102
	Ukupno	228.663	109.602	338.265	100	231.493	119.697	351.190	100	104

U odnosu na 31.12.2022. godine, obveze po uzetim kreditima povećane su za iznos od 12,9 milijuna KM ili 3,8%. Stopa rasta kreditnih obveza MKF je 1,2%, dok je stopa rasta kod MKD 9,2%. U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 30. 6. 2023., kreditne obveze MKF čine 65,9%, a MKD 34,1%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31. 12. 2022.,

kratkoročne obveze su smanjene za 15,9%, dok su dugoročne obveze povećane za 5,1%. Obveze po dospjelim kamatama povećane su za 1,6%. Dva najveća kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. su EFSE, Luksemburg - 23,2 milijuna KM i KfW, Njemačka - 18,2 milijuna KM.

3.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. sudjeluje sa 83,8% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 636,1 milijun KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,7 milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj iznosi 629,4 milijuna KM i čini 82,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tablica 47). U usporedbi sa 31. 12. 2022. bruto mikrokreditni portfelj je povećan za iznos od 30,5 milijuna KM ili 5%, a neto mikrokreditni portfelj za iznos od 31 milijun KM ili 5,2%. U istom razdoblju razina RKG je smanjena za 0,4 milijuna KM ili 6%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sa 30. 6. 2023., neto mikrokrediti MKF iznose 460,8 milijuna KM i čine 73,2% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 168,6 milijuna KM ili 26,8% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2022.			30. 6. 2023.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	440.182	165.440	605.622	464.152	171.993	636.145	105
2.	RKG	2.954	4.213	7.167	3.340	3.395	6.735	94
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	437.228	161.227	598.455	460.812	168.598	629.410	105

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja (umanjenog za odgođeni prihod po osnovi naknada) na dan 30. 6. 2023. prikazani su u tablici 48:

- 000 KM -

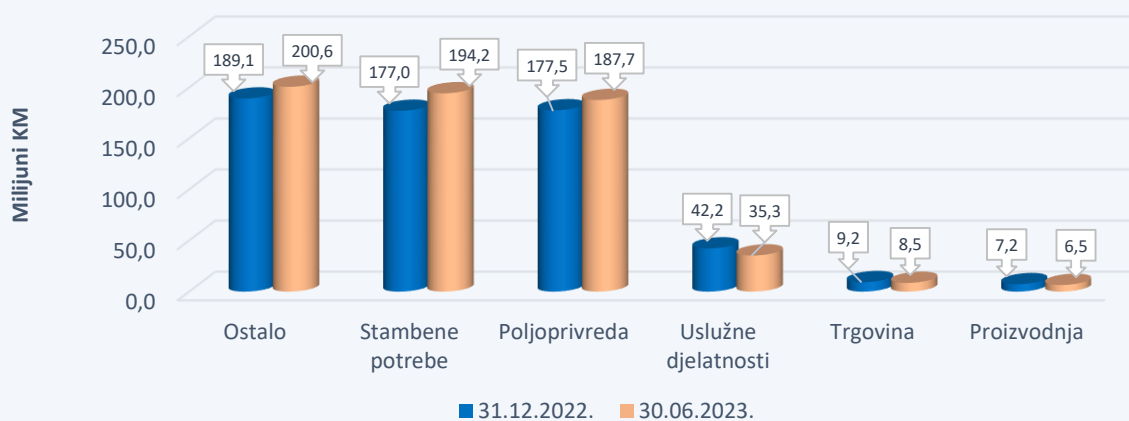
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	432	10.080	73	10.585	56,0
b)	Trgovina	170	3.339	10	3.519	18,6
c)	Poljoprivreda	38	1.376	0	1.414	7,5
d)	Proizvodnja	86	3.123	14	3.223	17,1
e)	Ostalo	73	81	1	155	0,8
	Ukupno 1	799	17.999	98	18.896	100
2.	Fizičkim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	375	24.172	136	24.683	4,0
b)	Trgovina	196	4.714	30	4.940	0,8
c)	Poljoprivreda	5.950	179.861	471	186.282	30,4
d)	Proizvodnja	75	3.195	18	3.288	0,5
e)	Stambene potrebe	3.099	190.763	388	194.250	31,6
f)	Ostalo	14.260	185.479	760	200.499	32,7
	Ukupno 2	23.955	588.184	1.803	613.942	100
	Ukupno (1+2)	24.754	606.183	1.901	632.838	-

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja sa 30. 6. 2023., najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 95,8%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 3,9% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama u visini od 97%, a preostalih 3% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za ostale sektore 32,7%, te za stambene potrebe koje je iznosilo 31,6%. Prema visini udjela slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 30,4% i uslužne djelatnosti sa 4%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 0,8%, a za proizvodnju 0,5%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 56%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita s usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tablici 49 daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilance stanja, na dan 30. 6. 2023.:

- 000 KM -

Tablica 49: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata Stopa rezer.	Iznos kamate	Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr. 9=4x3	Rezerviranja Po dosp. kam. 10=7x6	Po ost. stav. aktive 11=8x3	Više izdv. rezerve 12	Ukupna rezerviranja 13=9+10+11+12
1.	0	0%	618.180	97,7	0%	256	436	0	0	0	187	187
2.	1-15	2%	4.247	0,7	2%	78	0	85	2	0	15	102
3.	16-30	15%	3.655	0,6	100%	68	0	548	68	0	38	654
4.	31-60	50%	2.172	0,3	100%	75	0	1.086	75	0	37	1.198
5.	61-90	80%	1.400	0,2	100%	61	0	1.120	61	0	26	1.207
6.	91-180	100%	3.184	0,5	100%	203	0	3.184	203	0	0	3.387
	Ukupno		632.838	100		741	436	6.023	409	0	303	6.735
7.	preko 180	Otpis	2.442	-		179	-	-	-	-	-	-

U mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 97,7% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,3% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,3% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,7 milijuna KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 19,7%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 45,7%. Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 30. 6. 2023. je 6,7 milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,4 milijuna KM i čine 50,3% ukupnog iznosa rezerviranja. Omjer RKG sa 30. 6. 2023. iznosi 0,95%,

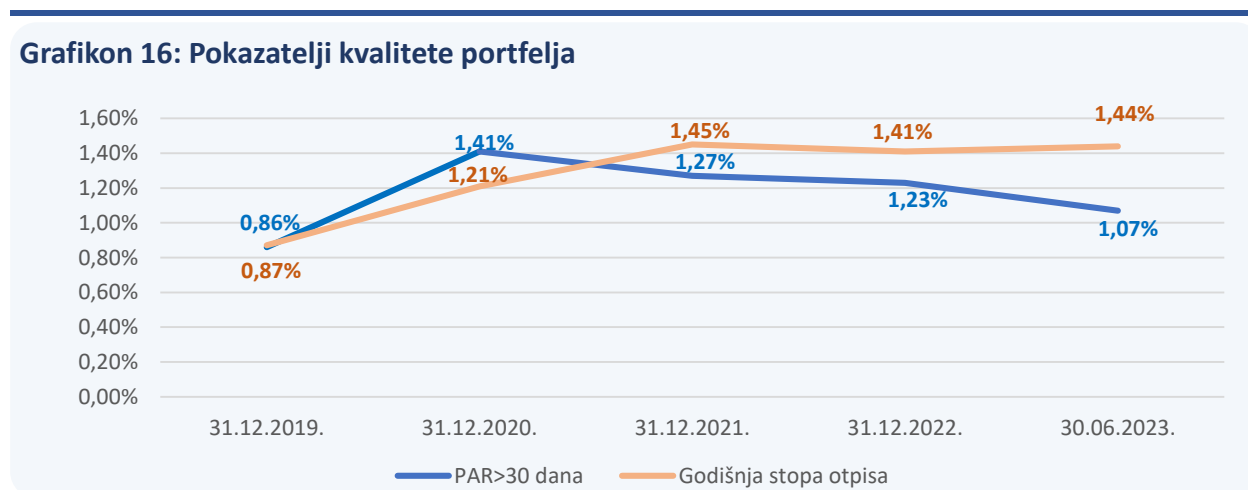
što u usporedbi s istim omjerom 31. 12. 2022., kada je iznosio 1,05%, predstavlja smanjenje za 0,1 postotni bod.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30. 6. 2023. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 1,07% i smanjen je za 0,16 postotnih bodova u odnosu na 31. 12. 2022. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda.

Na razini mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita sa 30. 6. 2023. iznosi 1,44%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je povećana za 0,03 postotna boda u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfelja s usporednim pregledom po godinama.

Ponderirane NKS i EKS na mikrokredite

U razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023., MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 70.399 ugovora, te isplatile 298,7 milijuna KM mikrokredita, što je za 1.998 ugovora ili 2,8% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 27,3 milijuna KM ili 10,1% više isplata u odnosu na promatrano razdoblje. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderirana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 19,02%, a EKS 22,59%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,89%, a na dugoročne 18,83%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 27,95%, odnosno 22,06% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderirana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023., bilježi smanjenje za 0,54 postotna boda u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, pri čemu je prosječna ponderirana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,8 postotnih bodova, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,41 postotni bod.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 11a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2019 - 2023. godina.

3.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 19,2 milijuna KM (tablica 50), što je za 12,1 milijun KM više u odnosu na isto razdoblje 2022. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 21,2 milijuna KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i dva milijuna KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.						1.1. - 30.6.2023.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	6.790	3.169	9.959	7	2	9	18.302	2.938	21.240	7	2	9
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	303	2.517	2.820	3	1	4	117	1.880	1.997	3	2	5
	Ukupno	6.487	652	7.139	10	3	13	18.185	1.058	19.243	10	4	14

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 18,2 milijuna KM, koji je za 11,7 milijuna KM veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od jedan milijun KM koja je veća za 0,4 milijuna KM. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 18,3 milijuna KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale tri MKF u iznosu od 0,1 milijun KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 2,9 milijuna KM, dok su dva MKD iskazala gubitak u iznosu od 1,9 milijuna KM. U prilogima 12. i 13. dani su zbirni računi dobiti i gubitka za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. iznose 75,5 milijuna KM i isti su veći za 13,6 milijuna KM ili 22% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 51).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.6.2022.				1.1. - 30.6.2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	1	1	2	0,0	0	1	1	0,0	50
1.2.	Kamate na plasmane bankama	9	0	9	0,0	0	0	0	0,0	0
1.3.	Kamate od kredite	37.421	15.470	52.891	85,4	41.826	14.148	55.974	74,1	106
1.4.	Naknade za obradu kredita	2.454	797	3.251	5,2	2.849	627	3.476	4,6	107
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	287	142	429	0,7	351	120	471	0,6	110
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	547	130	677	1,1	542	59	601	0,8	89
	Ukupno	40.719	16.540	57.259	92,4	45.568	14.955	60.523	80,1	106
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	113	0	113	0,2	116	0	116	0,2	103
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	3.413	375	3.788	6,1	3.415	527	3.942	5,2	104
2.3.	Ostali operativni prihodi	7	8	15	0,0	4	4	8	0,0	53
	Ukupno	3.533	383	3.916	6,3	3.535	531	4.066	5,4	104
3.	Ostali poslovni prihodi	666	103	769	1,3	10.707	253	10.960	14,5	1.425
	Ukupni prihodi (1+2+3)	44.918	17.026	61.944	100	59.810	15.739	75.549	100	122

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 80,1%, operativni prihodi sa 5,4%, a ostali poslovni prihodi sa 14,5%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 3,3 milijuna KM ili 5,7%. Prihodi od

kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 3,1 milijun KM ili 5,8%.

Operativni prihodi MKO u promatranom razdoblju zabilježili su porast od 0,2 milijuna KM ili 3,8%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, povećani za 0,2 milijuna KM ili 4,1%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su značajan porast u iznosu od 10,2 milijuna KM, s obzirom da je jedna MKF u izvještajnom razdoblju na poziciji prihoda od dividendi i udjela (ulaganja) iskazala vrijednost u iznosu od deset milijuna KM.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023. iznose 56,3 milijuna KM i isti su veći za 1,5 milijuna KM ili 2,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 52).

- 000 KM -

Tablica 52: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1. - 30.6.2022.				1.1. - 30.6.2023.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.109	2.233	5.342	9,8	3.954	2.204	6.158	10,9	115
1.2.	Naknade za primljene kredite	343	285	628	1,1	335	240	575	1,0	92
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	19	0	19	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	218	1.100	1.318	2,4	201	105	306	0,6	23
	Ukupno	3.670	3.618	7.288	13,3	4.509	2.549	7.058	12,5	97
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	19.707	5.011	24.718	45,1	21.472	5.211	26.683	47,4	108
2.2.	Troškovi amortizacije	2.265	722	2.987	5,5	2.387	649	3.036	5,4	102
2.3.	Materijalni troškovi	1.129	301	1.430	2,6	1.188	267	1.455	2,6	102
2.4.	Troškovi usluga	6.944	3.143	10.087	18,4	7.550	2.731	10.281	18,2	102
2.5.	Ostali operativni troškovi	1.327	309	1.636	3,0	1.438	640	2.078	3,7	127
	Ukupno	31.372	9.486	40.858	74,6	34.035	9.498	43.533	77,3	107
3.	Ostali poslovni rashodi	411	125	536	1,0	260	127	387	0,7	72
4.	Troškovi rezer. za kred. i dr. gubitke	2.377	2.793	5.170	9,4	2.137	2.180	4.317	7,7	84
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	601	352	953	1,7	684	327	1.011	1,8	106
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	38.431	16.374	54.805	100	41.625	14.681	56.306	100	103

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi s udjelom od 77,3%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 12,5%, te troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke sa 7,7%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,5% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi manji su za 0,2 milijuna KM ili 3,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva povećane za 15,3%. Naknade za primljene kredite smanjene su za 8,4%, a ostali rashodi po kamatama i slični rashodi za 76,8%, uslijed značajnog smanjenja ove pozicije kod jednog MKD (pad od 95,4%).

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 2,7 milijuna KM ili 6,5%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za dva milijuna KM ili 7,9%. Troškovi usluga su povećani za 0,2 milijuna KM ili 1,9%, dok su materijalni troškovi povećani za 25 tisuća KM ili 1,7%. Ostali operativni troškovi porasli su za 0,4 milijuna KM, odnosno 27%, a troškovi amortizacije za 49 tisuća KM ili 1,6%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 149 tisuća KM ili 27,8%, a troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke za 0,9 milijuna KM ili 16,5%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su veći za 58 tisuća KM ili 6,1%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi 17,83%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je negativan i iznosi -3,41%, uslijed povećanja stope inflacije koja se koristi za prilagodbu troškova prilikom izračuna ovog pokazatelja. Navedeni pokazatelj nije u okviru propisanog standarda. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 136,63%.

3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO s regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika financijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu s izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identificiranih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, kao i praćenje aktivnosti upravljačkih funkcija MKO na usklađivanju poslovanja s propisanim parametrima primarno u kontekstu upravljanja i optimiziranja operativnih troškova, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja s regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu [Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga¹⁹](#), uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;

POVEZNICA 19

- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja suradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- unaprjeđenja transparentnosti poslovanja.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

3.2. LEASING SEKTOR

3.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

3.2.1.1. Broj leasing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 30. 6. 2023. imaju četiri leasing društva u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj leasing društava isti. Četiri leasing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o leasing društvima koja sa 30. 6. 2023. čine leasing sektor u FBiH.

3.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 30. 6. 2023. je sljedeća: dva leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

3.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30. 6. 2023. u leasing sektoru u FBiH je zaposleno 102 radnika, što je za dva radnika više u odnosu na kraj prethodne godine (tablica 53).

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2022.		30. 6. 2023.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	77	77,0	72	70,6	94
2.	Viša stručna sprema – VŠS	2	2,0	1	1,0	50
3.	Srednja stručna sprema – SSS	16	16,0	23	22,5	144
4.	Ostali	5	5,0	6	5,9	120
	Ukupno	100	100	102	100	102

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30. 6. 2023. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,9 milijuna KM aktive, što je za 0,5 milijuna KM ili 11,2% više u odnosu na 31. 12. 2022.

3.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 30. 6. 2023. iznosi 495,7 milijuna KM i veća je za 58,7 milijuna KM ili 13,4% u odnosu na 31. 12. 2022. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 67,4% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, dok je u Prilogu 16. dan pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30. 6. 2023. U tablici 54 daje se sažeta bilanca stanja leasing sektora.

- 000 KM -

Tablica 54: Bilanca stanja leasing sektora						
R. br.	Opis	31. 12. 2022.	Udjel %	30. 6. 2023.	Udjel %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.384	1,0	3.717	0,8	85
2.	Plasmani bankama	6.167	1,4	5.569	1,1	90
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto	342.550	78,4	390.872	78,8	114
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	383.834	87,8	442.774	89,3	115
3b)	Rezerve za gubitke	4.837	1,1	4.831	1,0	100
3c)	Odgođeni prihod po osnovi kamata	36.075	8,2	46.690	9,4	129
3d)	Odgođeni prihod po osnovi naknada	372	0,1	381	0,1	102
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	76.012	17,4	86.762	17,5	114
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.222	0,3	1.189	0,2	97
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga, neto	74.790	17,1	85.573	17,3	114
6.	Dugoročne investicije	408	0,1	407	0,1	100
7.	Ostala aktiva	7.519	1,7	8.391	1,7	112
Ukupno aktiva		437.040	100	495.718	100	113
PASIVA						
8.	Obveze po uzetim kreditima	390.310	89,3	443.202	89,4	114
9.	Ostale obveze	10.158	2,3	13.953	2,8	137
10.	Kapital	36.572	8,4	38.563	7,8	105
Ukupna pasiva		437.040	100	495.718	100	113
11.	Izvanbilančna evidencija	60.984		139.493		229

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajniji je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 390,9 milijuna KM ili 78,8% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2022., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća su za 48,3 milijuna KM ili 14,1%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 58,9 milijuna KM ili 15,4%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga na 30. 6. 2023. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 34,7 milijuna KM, što ukazuje da neto potraživanja na razini leasing sustava iznose 425,6 milijuna KM i ista su za 46,9 milijuna KM ili 12,4% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 30. 6. 2023. iznosi 3,7 milijuna KM, što čini 0,7% ukupne aktive, te je manja za 0,7 milijuna KM ili 15,2% u odnosu na 31. 12. 2022. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno leasing društvo, na dan 30. 6. 2023. iznose 5,6 milijuna KM, što čini 1,1% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 0,6 milijuna KM ili 9,7% manje u odnosu na

31. 12. 2022. Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30. 6. 2023. iznosi 85,6 milijuna KM i za 10,8 milijuna KM ili 14,4% je povećana u odnosu na 31. 12. 2022.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasinga sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 87,2%, ugovori po osnovi financiranja strojeva i opreme sudjeluju sa 12,7%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 0,1%. Prema korisniku leasinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim osobama (91,2%), te na ugovore odobrene fizičkim osobama (5%).

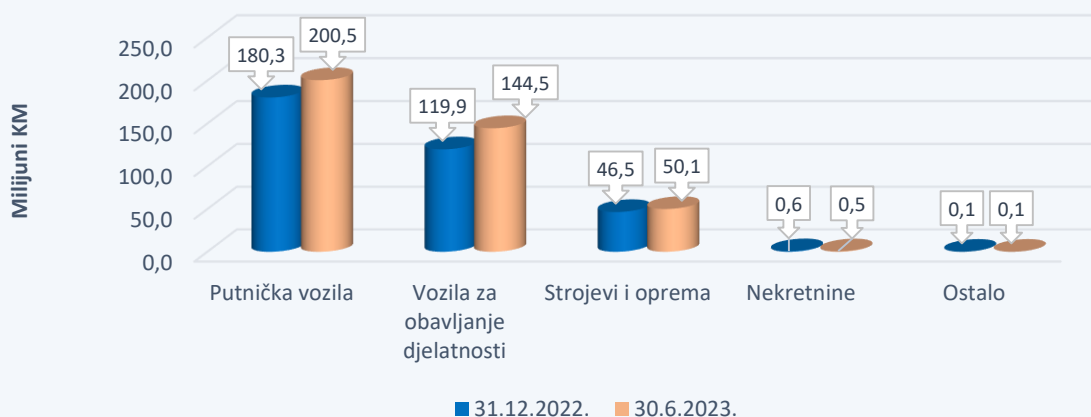
U tablici 55 iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovi kamata i naknada) na dan 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	62.984	135.697	1.805	200.486	50,7
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	47.151	96.233	1.140	144.524	36,5
1.3.	Strojevi i oprema	18.862	30.889	404	50.155	12,7
1.4.	Nekretnine	81	382	2	465	0,1
1.5.	Ostalo	31	41	1	73	0,0
	Ukupno	129.109	263.242	3.352	395.703	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	118.070	239.900	2.985	360.955	91,2
2.2.	Poduzetnici	4.438	8.308	156	12.902	3,3
2.3.	Pravne osobe	5.828	13.982	144	19.954	5,0
2.4.	Ostalo	773	1.052	67	1.892	0,5
	Ukupno	129.109	263.242	3.352	395.703	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu s usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled)

3.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 30. 6. 2023. iznosi 38,6 milijuna KM, što čini 7,8% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2022., navedena pozicija je povećana za dva milijuna KM ili 5,4%.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 30. 6. 2023. iznose 457,2 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH, s obzirom da čine 92,2% ukupne pasive leasing društava. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2022. ukupne obveze na razini sektora povećane su za iznos od 56,7 milijuna KM ili 14,2%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 30. 6. 2023. iznose 443,2 milijuna KM, što čini 89,4% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2022., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 52,9 milijuna KM ili 13,6%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

3.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30. 6. 2023. (tablica 56) iskazane su u iznosu od 4,8 milijuna KM i neznatno su manje u odnosu na 31. 12. 2022. za šest tisuća KM ili 0,1%.

U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 6. 2023. iskazano je ukupno 3,3 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,1 milijun KM ili 3,4% u odnosu na 31. 12. 2022.

- 000 KM -

Tablica 56: Pregled rezervi za financijski leasing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	390.821	535	70.126	252	351	1	4.168	4.520
2.	60-90	10%	10%	3.903	0	801	0	80	0	23	103
3.	90-180	50%	50%	325	0	31	0	16	0	73	89
4.	preko 180	100%	75%	119	0	119	0	119	0	0	119
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				395.168	535	71.077	252	566	1	4.264	4.831

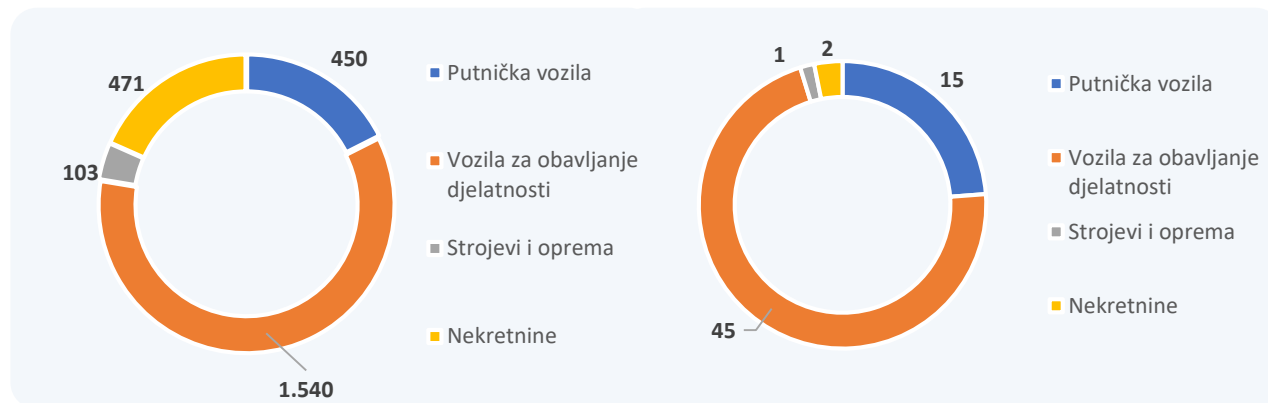
Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 30. 6. 2023. iznosi 3,5 milijuna KM, što je smanjenje u odnosu na 31. 12. 2022. za 0,6 milijuna KM ili 14,7%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 30. 6. 2023. na razini leasing sektora FBiH iznosi 2,6 milijuna KM i povećana je u odnosu na 31. 12. 2022. za jedan milijun KM, dok je ukupno izuzetih 63 predmeta, što je za dva predmeta manje u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18).

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 30. 6. 2023., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 77,6%, a

na strojeve i opremu 4%. Na nekretnine (poslovne objekte), po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, odnosi se 18,4% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno leasing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 30. 6. 2023., tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 2,6 milijuna KM i ista je povećana za iznos od jedan milijun KM u odnosu na 31. 12. 2022. Od navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se dvije tisuće KM ili 0,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava. Na značajno smanjenje navedene pozicije utjecalo je smanjenje vrijednosti na poziciji nekretnina koje iskazuje banka koja obavlja poslove leasinga. Nekretnine preuzete za neotplaćena potraživanja banka je vrednovala u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno iste je svela na jednu KM.

3.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri leasing društva, na razini leasing sektora u FBiH u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023. iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 4,1 milijun KM, što predstavlja smanjenje za 0,6 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje 2022. godine (tablica 57). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 4,6 milijuna KM (tri leasing društva), dok je jedno leasing društvo iskazalo gubitak u iznosu od 0,5 milijuna KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.	
		Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	5.104	3	4.626	3
2.	Gubitak	366	2	526	1
	Ukupno	4.738	5	4.100	4

U Prilogu 17. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. iznose 28,1 milijun KM i isti su veći za 7,4 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 58).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	64	0,3	50	0,2	78
1.2.	Kamate po financijskom leasingu	6.105	29,5	11.229	40,0	184
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.022	5,0	1.504	5,4	147
	Ukupno 1	7.191	34,8	12.783	45,6	178
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	10.944	52,9	12.432	44,3	114
2.2.	Naknada za izvršene usluge	0	0,0	1	0,0	-
2.3.	Ostali operativni prihodi	2.348	11,4	2.838	10,1	121
	Ukupno 2	13.292	64,3	15.271	54,4	115
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rez. za gubitke	190	0,9	0	0,0	0
	Ukupni prihodi (1+2+3)	20.673	100	28.054	100	136

Prihodi od kamata i slični prihodi leasing sektora FBiH iznose 12,8 milijuna KM, te čine 45,6% ukupnih prihoda leasing sektora, a isti su veći za 5,6 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata po financijskom leasingu u ukupnom iznosu od 11,2 milijuna KM i isti su za 5,1 milijun KM veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 15,3 milijuna KM s udjelom od 54,4% u ukupnim prihodima leasing sektora, i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećani su za iznos od dva milijuna KM ili 14,9%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 1,5 milijuna KM ili 13,6%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 0,5 milijuna KM ili 20,9%.

U odnosu na isto razdoblje prethodne godine zabilježeno je povećanje udjela pozicije prihoda od kamata i sličnih prihoda leasing sektora u ukupnim prihodima, uz istovremeno smanjenje udjela operativnih prihoda u ukupnim prihodima leasing sektora. Zbog rasta 6M i 3M EURIBOR-a, a uslijed promjene monetarne politike na razini EU i primjene zaštitnih mehanizama radi stabilizacije rasta inflacije, izvori financiranja leasing društava, odnosno cijena na iste, porasla je u skladu s trendom rasta stope EURIBOR-a. Stoga je povećanje prihoda u šestomjesečnom izvještajnom razdoblju 2023. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine najvećim dijelom posljedica usklađenja kamata sa 6M i 3M EURIBOR-om, uzimajući u obzir da 90% portfelja leasing društava čine ugovori koji su vezani za ove stope.

Ukupni rashodi leasing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023. iznose 24 milijuna KM, a isti su veći za osam milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 59).

- 000 KM -

Tablica 59: Struktura ukupnih rashoda leasing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	2.297	14,4	8.371	35,0	364
1.2.	Naknade za obradu kredita	61	0,4	95	0,4	156
1.3.	Ostali rashod po kamati	1	0,0	2	0,0	200
	Ukupno 1	2.359	14,8	8.468	35,4	359
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	2.611	16,4	2.669	11,1	102
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	6.928	43,5	7.826	32,7	113
2.3.	Ostali troškovi	4.037	25,3	4.935	20,6	122
	Ukupno 2	13.576	85,2	15.430	64,4	114
3.	Troškovi rezervi	0	0,0	56	0,2	-
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	15.935	100	23.954	100	150

Rashodi od kamata i slični rashodi u leasing sektoru iznose 8,5 milijuna KM, s udjelom od 35,4% u ukupnim rashodima, te su veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 6,1 milijun KM, čemu je najviše doprinijelo povećanje ove stavke za 268,5% kod jednog leasing društva koje ima 44,2% udjela u ovoj bilančnoj poziciji, a činjenica je da su i ostala društva iskazala značajno povećanje ove stavke. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 6,1 milijun KM.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznose 15,4 milijuna KM s udjelom od 64,4% u ukupnim rashodima leasing sektora, i isti su veći za 1,9 milijuna KM ili 13,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plaća i doprinosa za 2,2%, troškovi poslovnog prostora za 13%, dok su ostali troškovi povećani za 22,2%. Troškovi rezervi za gubitke iznose 0,1 milijun KM s udjelom od 0,2% u ukupnim rashodima.

U odnosu na isto razdoblje prethodne godine zabilježeno je povećanje udjela pozicije rashoda od kamata i sličnih rashoda leasing sektora u ukupnim rashodima, uz istovremeno smanjenje udjela operativnih rashoda u ukupnim rashodima leasing sektora uslijed činjenice da su zaduženja leasing društava bila većinski ugovorno vezana za 6M i 3M EURIBOR (od 80% - 95% izvora financiranja), radi čega je značajan porast rashoda po osnovi korištenih kredita. Pored navedenog, jedno leasing društvo je vršilo refinanciranje u značajnom iznosu iz kredita s promjenjivom kamatnom stopom u kredite s fiksnom kamatnom stopom, što je također imalo utjecaja na strukturu rashoda u promatranom izvještajnom razdoblju.

3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023. iznosi 180,6 milijuna KM i veća je za 54,3 milijuna KM ili 43% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čine četiri leasing društva, odnosi 171 milijun KM, odnosno 94,7% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava.

Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava iznosi 2.777, što je za 289 ugovora ili 11,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od toga se na leasing sektor odnosi 2.696 ugovora ili 97,1% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna

vrijednost ugovora na razini leasing sustava zaključenih u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023. iznosi 65 tisuća KM i ista je veća za 28,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 50,8 tisuća KM, dok prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sektora iznosi 63,4 tisuće KM što je za 28,3% više u odnosu na isto razdoblje 2022. godine kada je iznosila 49,4 tisuće KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023., na ugovore financijskog leasinga odnosi se 150 milijuna KM ili 83% (99,8% čini vrijednost dugoročnih leasing ugovora), dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 30,6 milijuna KM ili 17% (73% čini vrijednost dugoročnih leasing ugovora).

U tablici 60 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. i isto razdoblje prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim razdobljima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.						1.1. - 30.6.2023.					
		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno	
		Broj 3	Iznos 4	Broj 5	Iznos 6	Broj 7=3+5	Iznos 8=4+6	Broj 9	Iznos 10	Broj 11	Iznos 12	Broj 13=9+11	Iznos 14=10+12
1.	Vozila	1.826	90.147	526	23.881	2.352	114.028	2.048	127.500	609	30.631	2.657	158.131
2.	Oprema	132	12.129	0	0	132	12.129	120	22.470	0	0	120	22.470
3.	Nekretnine	2	96	0	0	2	96	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	2	23	0	0	2	23	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	1.962	102.395	526	23.881	2.488	126.276	2.168	149.970	609	30.631	2.777	180.601

Ukupan iznos novih financiranja u izvještajnom razdoblju ostvarila su sva četiri leasing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima financijskog leasinga kao pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika financijskog leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 93,9% ukupnog iznosa financiranja u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za pravne osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderirana NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1. 1. -30. 6. 2023. iznosi 4,32% za kratkoročne ugovore i 5,76% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 6,55%, a za dugoročne 8,77%. Ukupna prosječna ponderirana NKS iznosi 5,76%, a EKS 8,77%. U usporedbi s istim razdobljem 2022. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderirana NKS od 3,75% i EKS od 6,45%, evidentan je porast NKS za 2,01 postotni bod i EKS za 2,32 postotna boda.

U Prilogu 18. dan je pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu zaključenim u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023., prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

Razlike u visini prosječnih ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima

zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 18a. dan je usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga.

Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i plaća se unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

3.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti leasing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sektora u FBiH;
- praćenje makroekonomskih prilika i kretanja referentnih kamatnih stopa i njihovog utjecaja na leasing sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju negativnih efekata na leasing sektor i korisnike financijskih usluga;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih ustava upravljanja rizicima u leasing sektoru u FBiH i kvalitetu sveukupnog upravljanja;
- daljnju suradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravovremeno identificiranje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga.

3.3. FAKTORING POSLOVI

3.3.1. SWudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30. 6. 2023. obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

3.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Sa 30. 6. 2023. ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 81, a svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je manji za 50 ugovora ili 38,2%. Svi novozaključeni ugovori zaključeni su s pravom regresa.

Pružatelji usluga faktoringa u promatranom razdoblju nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inozemnom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 6. 2023. iznosi 77,7 milijuna KM, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjenje od 12,5 milijuna KM ili 13,9%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u tablici 61:

- 000 KM -

Tablica 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti						
R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		
1	2	Iznos 3	Udjel % 4	Iznos 5	Udjel% 6	7
1.	Factoring s pravom regresa	41.446	45,9	77.550	99,8	187
2.	Factoring bez prava regresa	48.767	54,1	119	0,2	-
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	90.213	100	77.669	100	86
4.	Domaći faktoring	90.213	100	77.669	100	86
5.	Inozemni faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	90.213	100	77.669	100	86

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 30. 6. 2023., iskazan je faktoring bez prava regresa i faktoring s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Promatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospijeću, najveći udjel u ukupnom volumenu sa 30. 6. 2023. od 96,8% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi udjel od 3,2% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom razdoblju prethodne godine najveći udjel, također, su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (95,2%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveći udjel imaju javna poduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja, koja sa 30. 6. 2023. iznose 49 milijuna KM, što čini 63,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi udjel privatnih poduzeća i društava sa 28,7 milijuna KM ili 36,9% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavaoci potraživanja) iznose 76,2 milijuna KM. Od ukupnog iznosa isplaćenih avansa, iznos od 76,1 milijun KM ili 99,8% se odnosi na faktoring s pravom regresa, dok se 119 tisuća KM ili 0,2% odnosi na faktoring bez prava regresa.

Po osnovi ugovora o faktoringu na dan 30. 6. 2023., banke su potraživale ukupno 13 milijuna KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se 99,8% odnosi na faktoring s pravom regresa, a 0,2% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospijećima je sljedeća: s ugovorenim dospijećem do 60 dana - 88,8%, a od 61 do 90 dana - 11,2%.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 6. 2023., iznose 374 tisuće KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa bili su manji za 181 tisuću KM ili 32,6%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 99,5% se odnosi na faktoring s pravom regresa.

3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- podršku unaprjeđenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i suradnje s drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi faktoringa u CRK-u;
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvješća i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sustava da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja s regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;

- osiguranje točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
83

ELEKTRONIČKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE
85

SPNiFTA
88

4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 30. 6. 2023., po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 140,9 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tablici 62:

R. br.	Izvršene platne transakcije	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	1.417.008	23.851.846	1.433.891	24.611.954	101	103
2.	UPP	42.622.168	109.561.914	44.113.366	116.244.373	103	106
	Ukupno	44.039.176	133.413.760	45.547.257	140.856.327	103	106

Na temelju izvješća banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/priljevi i plaćanje/odljevi iz i prema inozemstvu) za razdoblje 1. 1. - 30. 6. 2023., utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registriran sljedeći opseg DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), s usporednim pregledom za isto razdoblje prethodne godine (tablica 63):

R. br.	1.1. - 30.6.2022.				1.1. - 30.6.2023.				Valuta
	Priljev		Odljev		Priljev		Odljev		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	783.192	8.945.642	419.619	10.161.595	784.268	10.333.405	428.813	10.319.641	EUR
2.	26.724	1.262.834	19.647	1.272.394	27.600	870.488	20.927	913.549	USD
3.	108.447	608.246	59.379	1.601.135	113.608	561.404	58.675	1.613.467	Ostale valute
	Ukupno	918.363	10.816.722	498.645	13.035.124	925.476	11.765.297	508.415	12.846.657

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da udjel transakcija priljeva iz inozemstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 64,5%, dok se na transakcije odljeva prema inozemstvu odnosi 35,5%. Ako promatramo vrijednost transakcija DPP-a, udjel transakcija priljeva iz inozemstva iznosi 47,8%, dok se na odljeve prema inozemstvu odnosi 52,2%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 83,9% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tablici 64 daje se usporedni pregled opsega UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tablica 64: Opseg UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.06.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	4.831.586	8.096.520	5.097.127	9.131.280	105	113
2.	Bezgotovinske ¹⁷	37.790.582	101.465.394	39.016.239	107.113.093	103	106
	Ukupno	42.622.168	109.561.914	44.113.366	116.244.373	103	106

Na temelju podataka na dan 30. 6. 2023., u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirana su 74 ovlaštena mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 476 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tablici 65 daje se usporedni pregled o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	1.1. - 30.6.2022.				1.1. - 30.6.2023.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	475.179	467.696	66.602	173.859	504.514	583.773	60.428	108.745	EUR
2.	38.878	41.656	2.606	4.523	37.197	38.918	2.232	3.088	USD
3.	89.792	71.450	18.773	11.957	52.210	48.399	3.320	2.607	Ostale valute
	Ukupno	603.849	580.802	87.981	190.339	593.921	671.090	65.980	114.440

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 90% transakcija, dok se na prodaju odnosi 10%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 85,4%, a na prodaju 14,6%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 88,2% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tablici 66 daje se podatak o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	1.1. - 30.6.2022.				1.1. - 30.6.2023.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.150.006	478.630	70.904	63.716	1.470.316	753.893	82.345	55.309	EUR
2.	50.332	32.065	2.266	1.554	64.412	42.031	2.202	1.648	USD
3.	140.270	47.975	19.240	3.626	86.280	38.153	5.487	1.382	Ostale valute
	Ukupno	1.340.608	558.670	92.410	68.896	1.621.008	834.077	90.034	58.339

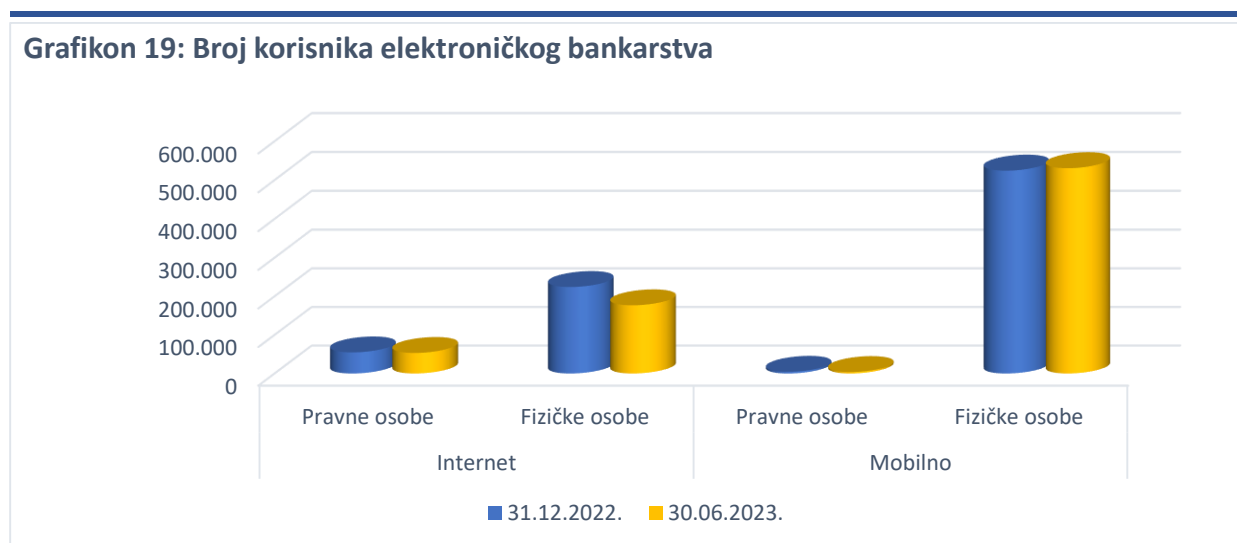
¹⁷ Obuhvaćaju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

4.2. ELEKTRONIČKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE

Elektroničko bankarstvo

Prema podacima dostavljenim od strane banaka, na dan 30. 6. 2023. sve banke u FBiH pružaju svojim klijentima, pravnim osobama usluge internetskog bankarstva, dok jedna banka nema tu uslugu za pravne osobe. Usluge mobilnog bankarstva fizičkim osobama pružaju sve banke, osim jedne, dok usluge mobilnog bankarstva za pravne osobe ima pet banaka.

Iz grafikona 19 mogu se vidjeti podaci o broju korisnika internetskog i mobilnog bankarstva:

Kod fizičkih osoba značajniji je udjel usluge mobilnog bankarstva u odnosu na internetsko bankarstvo, dok je kod pravnih osoba značajniji udjel internetskog bankarstva u odnosu na mobilno bankarstvo.

U tablici 67 daje se pregled opsega elektroničkog bankarstva u prvom polugodištu 2023. godine:

Tablica 67: Internetsko i mobilno bankarstvo

R. br.	Opis	Pravne osobe		Pravne osobe		Ukupno	
		Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
1.	Internet ban.	6.684.848	35.209.385	336.512	110.347	7.021.360	35.319.732
1.1.	UPP	6.545.931	29.178.719	334.675	95.005	6.880.606	29.273.724
1.2.	IPP	138.917	6.030.666	1.837	15.342	140.754	6.046.008
2.	Mobilno ban.	88.733	86.806	2.874.280	716.374	2.963.013	803.180
2.1.	UPP	88.654	86.516	2.867.561	689.772	2.956.215	776.288
2.2.	IPP	79	290	6.719	26.602	6.798	26.892
Ukupno:		6.773.581	35.296.191	3.210.792	826.721	9.984.373	36.122.912

U prvom polugodištu 2023. godine, internetskim i mobilnim bankarstvom za pravne osobe izvršeno je ukupno 6.773.581 transakcija, ukupne vrijednosti 35,3 milijarde KM, pri čemu se

98,7% ukupnog broja, odnosno 99,8% ukupne vrijednosti transakcija obavljalo putem internetsko bankarstva.

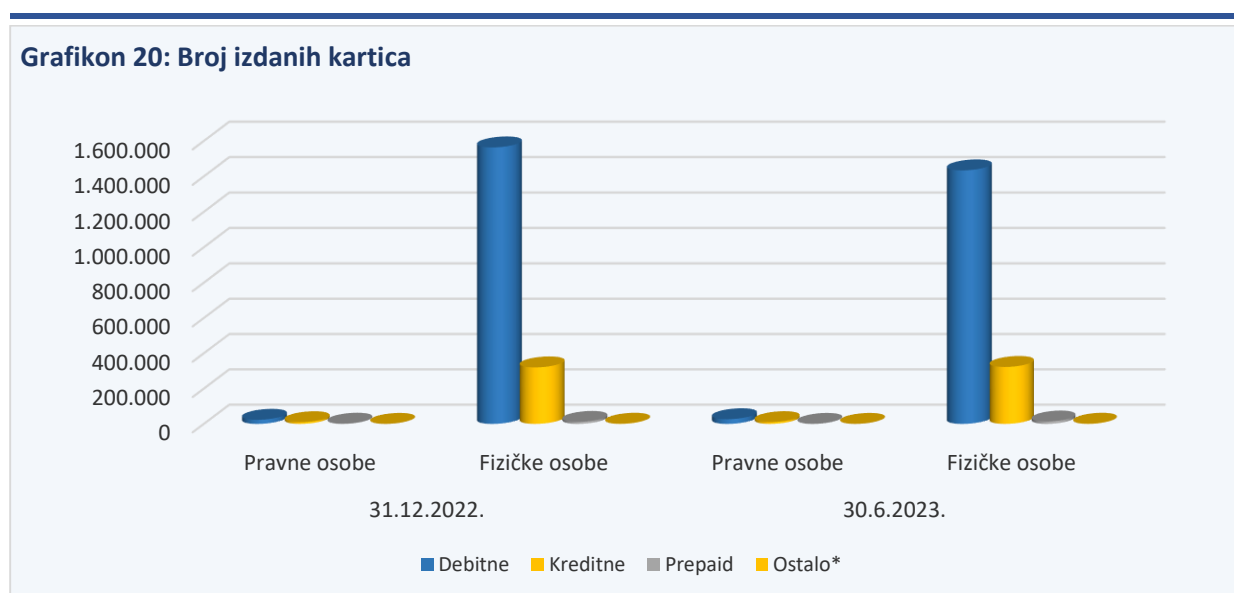
U prvih šest mjeseci 2023. godine pravne osobe, korisnici internetskog i mobilnog bankarstva, izvršile su 3.210.792 transakcije u vrijednosti od 826,7 milijuna KM. U ukupnom broju izvršenih transakcija, na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 89,5% transakcija. Vrijednosno izraženo na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom se odnosi 86,7% transakcija.

Prema dostavljenim podacima banaka, na razini bankarskog sektora FBiH sa 30. 6. 2023. 34,2% od ukupnog broja klijenata pravnih osoba koristi usluge internetskog bankarstva, dok ih 2,4% koristi mobilno bankarstvo. Kada promatramo klijente pravne osobe na razini bankarskog sektora FBiH, 10,5% od ukupnog broja klijenata koristi internetsko bankarstvo, dok ih 31,7% koristi mobilno bankarstvo.

Kartično poslovanje

U globalnim novčanim tokovima sve je veći značaj kartičnog i elektroničkog plaćanja i primjetan je značajan porast njihovog udjela u odnosu na plaćanja gotovim novcem. Platne kartice su zbog jednostavnog korištenja, uštede vremena i lakše dostupnosti sredstvima na računu, sve prisutnije sredstvo plaćanja. Platne kartice mogu biti debitne, kreditne i prepaid. Kod debitnih kartica račun se tereti odmah po izvršenom plaćanju, kod prepaid kartice sredstva je potrebno unaprijed položiti na račun, a kreditne kartice podrazumijevaju odgođeno plaćanje izvršenih transakcija. Sve banke iz FBiH imaju u ponudi platne kartice, za šta su osigurale prihvatnu mrežu u vidu 26.318 POS terminala i 1.269 bankomata na području cijele BiH.

U grafikonu 20 dan je pregled broja izdanih kartica, a u tablici 68 daje se pregled opsega kartičnog poslovanja, prema vrsti kartica, u prvom polugodištu 2023. godine:

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Tablica 68: Opseg kartičnog poslovanja prema vrsti kartice

R. br.	Vrsta kartice	Pravne osobe		Pravne osobe		Ukupno	
		Broj transak.	Vrijednost transak. (000 KM)	Broj transak.	Vrijednost transak. (000 KM)	Broj transak.	Vrijednost transak. (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
1.	Debitne	224.100	65.941	30.058.076	3.088.810	30.282.176	3.154.751
2.	Kreditne	117.668	18.592	1.635.375	141.441	1.753.043	160.033
3.	Prepaid	8	0	67.484	3.933	67.492	3.933
4.	Ostalo*	0	0	7.439	152	7.439	152
	Ukupno	341.776	84.533	31.768.374	3.234.336	32.110.150	3.318.869

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Na dan 30. 6. 2023. banke iz FBiH imale su 1.808.036 izdanih kartica, čiji su korisnici u prvom polugodištu 2023. godine izvršili 32,1 milijun kartičnih transakcija ukupne vrijednosti 3,3 milijarde KM. Od ukupnog broja kartica izdanih od strane banaka iz FBiH, 98% se odnosi na kartice izdane fizičkim osobama, a 2% su kartice pravnim osobama. U ukupnom broju kartica, najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 80,8% i u promatranom razdoblju, debitnim karticama realizirano je 94,3% ukupnog broja transakcija, odnosno 95,1% ukupne vrijednosti kartičnih transakcija.

Iz tablice 69 može se sagledati opseg kartičnih transakcija promatrano prema prihvatnim uređajima:

Tablica 69: Opseg kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima

R. br.	Prihvatni uređaj	Pravne osobe		Pravne osobe		Ukupno	
		Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
1.	POS	292.243	36.524	23.651.703	1.150.366	23.943.946	1.186.890
2.	ATM	49.676	41.182	10.790.086	2.644.449	10.839.762	2.685.631
3.	Internet	42.021	13.191	1.717.857	77.239	1.759.878	90.430
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	383.940	90.897	36.159.646	3.872.054	36.543.586	3.962.951

Najveći broj transakcija realiziran je na POS-ovima (65,5%), dok je vrijednosno izraženo, na ATM-ovima realizirano 67,8% ukupne vrijednosti transakcija.

U podatke u prethodnoj tablici uključene su i kartične transakcije ino-karticama izvršene na prihvatnim uređajima banaka iz FBiH. Ukupan broj izvršenih transakcija ino-karticama iznosi 4.433.436, a ukupna vrijednost istih je 644,1 milijun KM. Od ukupnog broja transakcija na POS-ovima u prvom polugodištu 2023. godine, 14,2% su bile transakcije ino-karticama, a 85,8% transakcija odnosilo se na kartice izdane od strane banaka iz FBiH. Kada se promatra vrijednost transakcija na POS-ovima, 22,2% se odnosi na ino-kartice, a 77,8% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH. Od ukupnog broja transakcija na ATM-ovima u prvom polugodištu 2023. godine, 8,6% su bile transakcije karticama izdanim u inozemstvu, a 91,4% transakcija odnosilo se na kartice izdane od strane banaka iz FBiH. Kada se promatra vrijednost transakcija izvršenih na ATM-ovima, 14,3% se odnosi na ino-kartice, a 85,7% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH.

4.3. SPNIFTA

U razdoblju 1. 1. - 30. 6. 2023. banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 175.209 transakcija, što je za 24% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 9,1 milijardu KM, što je za 26% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 70).

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	6	2.045	6	1.349	100	66
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	140.986	7.177.894	173.896	8.985.536	123	125
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	270	32.889	1.307	114.197	484	347
	Ukupno	141.262	7.212.828	175.209	9.101.082	124	126

U tablici 71 i tablici 72 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih sumnjivih transakcija u bankama i MKO.

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	6	2.045	6	1.349	100	66
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	97	8.410	1.376	69.802	1.419	830
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	268	32.829	827	73.477	309	224
	Ukupno	371	43.284	2.209	144.628	595	334

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.		1.1. - 30.6.2023.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	70	126	1.515	1.019	2.164	809
	Ukupno	70	126	1.515	1.019	2.164	809

U razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2023. leasing društva su, po izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o jednoj sumnjivoj transakciji.

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. Aktivnosti koje provodi FBA uključuju planirane i izvanredne aktivnosti i mjere sukladno nadležnostima FBA.

Na temelju iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30. 6. 2023., može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto aktive, novčanih sredstava, kreditnog portfelja, depozita, štednje i ukupnog kapitala. Udjel nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvalitete aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine. U narednom razdoblju FBA će posvetiti posebnu pažnju efektima makroekonomskih poremećaja, utjecaju eventualnog rasta razine kamatnih stopa na povećanje kreditnog rizika, jačanju financijske inkluzije i održivog poslovanja banaka, zaštiti korisnika financijskih usluga i ostalih klijenata banaka, te implementaciji okolišnih i društvenih faktora prilikom donošenja odluka i u redovnim poslovnim aktivnostima banaka.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 6. 2023., u odnosu na kraj prethodne godine, karakterizira rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfelja, kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, te rast obveze po uzetim kreditima. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, broj zaključenih ugovora zabilježio je pad, dok su isplate mikrokredita zabilježile rast. Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan financijski rezultat.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 30. 6. 2023. iskazano je povećanje aktive, bruto i

neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, obveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na kraj prethodne godine. Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora su, također, zabilježili rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju leasing društava koja bilježi smanjenje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 30. 6. 2023. odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, zabilježeno je smanjenje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružatelja usluga faktoringa, a smanjen je i broj zaključenih ugovora o faktoringu.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakterizira neizvjesnost u vezi s budućim globalnim makroekonomskim kretanjima. Rezultati bankovnog sustava FBiH upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankovnog sustava. Kapaciteti bankovnog sustava, unutar postojećeg regulatornog okvira, dovoljni su za nastavak podrške gospodarstvu i građanima, te prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. FBA će nastaviti aktivno nadzirati rad SBS u skladu s važećim aktima i planovima, te poduzimati izvanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama. U narednom razdoblju posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, karakteristikama portfelja i rastu koji je u korelaciji i u svrhu jačanja ekonomije.

POPIS PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

91

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 6. 2023.
- Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 6. 2023.
- Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po šemi FBA - 30. 6. 2023.
- Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

97

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 6. 2023.
- Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 6. 2023.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 6. 2023.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 6. 2023.
- Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 6. 2023.

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

104

- Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 6. 2023.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 6. 2023.
- Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 6. 2023.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 6. 2023.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 6. 2023.

R. br.	Banka	Internet adresa	Predsjednik uprave	Broj zaposlenih
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	Jasmin Spahić	344
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	Samir Mustafić	682
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	Alek Bakalović	399
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	Marco Trevisan	567
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	Hasan Porčić	83
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	Lidija Žigić	477
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	Hamid Pršeš	188
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	Amir Salkanović	197
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	Rainer Schnabl	1.372
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	Amir Softić	500
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	Amina Mahmutović	1.181
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	Vedran Hadžiahmetović	203
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	Bülent Suer	338
UKUPNO				6.531

Napomena: nazivi banaka iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2022.	%	30. 6. 2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	8.240.642	30,3	8.481.101	30,4	103
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	4.033.051	14,8	3.914.386	14,0	97
	1.b. Kamatonosni računi depozita	4.207.591	15,5	4.566.715	16,4	109
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.395.556	5,2	1.253.210	4,5	90
3.	Plasmani drugim bankama	530.298	2,0	387.096	1,4	73
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	16.513.007	60,7	17.082.105	61,2	103
	4.a. Krediti	15.888.358	58,4	16.559.951	59,3	104
	4.b. Potraživanja po poslovima leasinga	39.234	0,1	0	0,0	0
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	585.415	2,2	522.154	1,9	89
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	633.268	2,3	758.865	2,7	120
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	524.828	1,9	527.339	1,9	100
7.	Ostale nekretnine	23.329	0,1	21.271	0,1	91
8.	Investicije u ovisna i pridružena društva	11.659	0,0	11.659	0,0	100
9.	Ostala aktiva	376.559	1,4	407.772	1,4	108
10.	MINUS: Ispravci vrijednosti	1.049.863	3,9	1.004.956	3,6	96
	10.a. Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	995.285	3,7	944.261	3,4	95
	10.b. Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.578	0,2	60.695	0,2	111
11.	UKUPNA AKTIVA	27.199.283	100	27.925.462	100	103
OBVEZE						
12.	Depoziti	22.443.589	82,5	23.087.321	82,7	103
	12.a. Kamatonosni depoziti	14.021.071	51,5	14.282.893	51,2	102
	12.b. Nekamatonosni depoziti	8.422.518	31,0	8.804.428	31,5	105
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	520.335	1,9	475.114	1,7	91
	16.a. s preostalim rokom dospjeća do jedne godine	128.356	0,5	132.786	0,5	103
	16.b. s preostalim rokom dospjeća preko jedne godine	391.979	1,4	342.328	1,2	87
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	303.155	1,1	260.263	0,9	86
18.	Ostale obaveze	694.723	2,6	703.135	2,5	101
19.	UKUPNE OBVEZE	23.961.952	88,1	24.525.983	87,8	102
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	343	0,0	343	0,0	100
21.	Obične dionice	1.562.046	5,7	1.582.046	5,7	101
22.	Emisioni ažio	137.327	0,5	109.554	0,4	80
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.239	0,5	109.466	0,4	80
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.190.912	4,4	1.439.407	5,2	121
24.	Tečajne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	346.703	1,3	268.129	1,0	77
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.237.331	11,9	3.399.479	12,2	105
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	27.199.283	100	27.925.462	100	103
PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA		717.415		712.274		99
UKUPNO		27.916.698		28.637.736		103

Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.058.619	3,8	577.042	3,4	861.764	3,7	7.922
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	2.937.121	10,5	1.773.514	10,4	2.550.102	11,0	25.391
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.515.000	5,4	953.904	5,6	1.300.941	5,6	14.444
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.542.091	9,1	1.673.037	9,8	1.950.377	8,4	18.720
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.094	0,5	55.348	0,3	94.894	0,4	372
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.702.691	6,1	1.122.259	6,6	1.404.557	6,1	12.084
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	728.678	2,6	369.074	2,2	623.333	2,7	5.552
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	855.812	3,1	574.579	3,4	655.536	2,8	5.719
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.082.329	18,2	2.754.482	16,1	4.248.579	18,4	59.701
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.136.012	7,6	1.490.629	8,7	1.776.101	7,7	18.690
11.	UniCredit Bank d.d.	6.832.931	24,5	4.297.687	25,2	5.700.871	24,7	88.271
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.096.413	3,9	473.136	2,8	937.546	4,1	2.107
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.310.671	4,7	967.414	5,7	982.720	4,3	9.156
UKUPNO		27.925.462	100	17.082.105	100	23.087.321	100	268.129

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

Opis	Razina kreditnog rizika 1	Razina kreditnog rizika 2	Razina kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po razinama kreditnog rizika	ECL za Razina 1 kreditnog rizika	ECL za Razina 2 kreditnog rizika	ECL za Razina 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravne osobe (1.1. do 1.21.)	7.431.494	887.730	368.580	8.687.804	88.670	104.790	305.836	499.296
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	86.279	15.833	28.479	130.591	1.033	1.400	20.061	22.494
1.2. B Vađenje ruda i kamena	40.095	43.434	237	83.766	531	4.580	134	5.245
1.3. C Prerađivačka industrija	1.649.620	251.516	114.785	2.015.921	21.512	30.886	99.592	151.990
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	199.801	27.816	5.106	232.723	2.542	2.999	4.255	9.796
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	50.794	5.277	849	56.920	501	466	289	1.256
1.6. F Građevinarstvo	531.719	53.745	16.000	601.464	5.863	4.760	14.461	25.084
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.701.986	251.479	115.986	3.069.451	26.424	28.617	98.267	153.308
1.8. H Prijevoz i skladištenje	307.871	40.747	15.551	364.169	5.761	3.746	12.291	21.798
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	118.468	81.360	32.273	232.101	1.625	9.071	28.793	39.489
1.10. J Informacije i komunikacije	128.769	11.870	6.105	146.744	1.625	1.201	3.847	6.673
1.11. K Financ. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	836.646	8.212	100	844.958	12.369	306	100	12.775
1.12. L Poslovanje nekretninama	122.478	47.100	7.770	177.348	1.247	12.980	4.967	19.194
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	187.927	26.611	18.296	232.834	2.573	2.122	14.105	18.800
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	48.875	5.792	2.337	57.004	554	397	1.804	2.755
1.15. O Javna uprava i obrana; obv. soc. osiguranje	281.562	9.414	0	290.976	2.940	472	0	3.412
1.16. P Obrazovanje	14.310	851	1.190	16.351	131	74	421	626
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	68.787	2.476	1.959	73.222	650	324	980	1.954
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	31.909	3.166	307	35.382	478	288	281	1.047
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	23.594	1.031	1.250	25.875	311	101	1.188	1.600
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	7.540.351	501.826	352.124	8.394.301	84.424	64.582	295.959	444.965
2.1. Opća potrošnja	5.859.299	446.474	326.546	6.632.319	70.086	59.047	276.327	405.460
2.2. Stambena izgradnja	1.600.497	49.439	20.600	1.670.536	12.915	5.016	15.382	33.313
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	80.555	5.913	4.978	91.446	1.423	519	4.250	6.192
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	14.971.845	1.389.556	720.704	17.082.105	173.094	169.372	601.795	944.261

Prilog 5 - Bilanca uspjeha banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.	%	1.1. - 30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	755	0,1	28.052	4,0	3715
2)	Plasmani drugim bankama	1.264	0,2	13.589	2,0	1075
3)	Kreditni i poslovi leasinga	305.817	52,0	343.399	49,3	112
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	2.633	0,4	5.228	0,7	199
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obvezama	3	0,0	1	0,0	33
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	33.372	5,7	37.751	5,4	113
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	343.844	58,4	428.020	61,4	124
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	30.714	5,2	29.836	4,3	97
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	2.678	0,5	4.373	0,6	163
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	3.185	0,5	4.868	0,7	153
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	21.230	3,6	3.498	0,5	16
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	57.807	9,8	42.575	6,1	74
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	286.037	48,6	385.445	55,3	135
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	45.225	7,7	41.954	6,0	93
b)	Naknade po kreditima	6.219	1,1	6.900	1,0	111
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	12.127	2,1	13.421	1,9	111
d)	Naknade za izvršene usluge	197.147	33,5	207.191	29,8	105
e)	Prihod iz poslova trgovanja	151	0,0	24	0,0	16
f)	Ostali operativni prihodi	41.431	7,0	41.918	6,0	101
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	302.300	51,4	311.408	44,7	103
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	588.337	100	696.853	100	118
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	56.505	9,6	22.423	3,2	40
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	83.823	14,2	95.288	13,7	114
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	140.328	23,9	117.711	16,9	84
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	133.933	22,8	143.741	20,6	107
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	84.136	14,3	87.109	12,5	104
3)	Ostali operativni troškovi	53.314	9,1	71.789	10,3	135
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	271.383	46,1	302.639	43,4	112
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	411.711	70,0	420.350	60,3	102
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	469.518		462.925		99
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	176.626	30,0	276.503	39,7	157
5.	GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
6.	POREZI	1.234	0,2	8.441	1,2	684
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	57	0,0	388	0,1	681
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	379	0,1	321	0,0	85
9.	NETO-DOBIT	175.070	29,8	268.129	38,5	153
10.	NETO-GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9. - 10.)	175.070		268.129		153

Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30.6.2019.		30.6.2020.		30.6.2021.		30.6.2022.		30.6.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,36	2,77	2,23	2,50	2,12	2,42	2,00	2,28	2,09	2,31
1.1.	Gospodarstvu	2,32	2,66	2,19	2,40	2,07	2,29	1,96	2,20	1,93	2,11
1.2.	Stanovništvu	7,21	13,60	8,43	15,31	8,41	14,53	7,67	13,31	7,81	12,84
1.3.	Ostalo	2,43	3,10	2,14	3,17	2,08	3,09	2,17	2,45	4,70	5,20
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,63	5,57	4,52	5,39	4,58	5,46	4,14	4,94	4,49	5,41
2.1.	Gospodarstvu	3,46	3,73	3,55	3,83	3,45	3,70	3,22	3,48	3,64	3,92
2.2.	Stanovništvu	5,37	6,74	5,43	6,84	5,34	6,65	4,77	5,96	5,05	6,41
2.3.	Ostalo	3,16	3,32	3,11	3,33	3,94	4,51	2,82	2,95	3,99	4,60
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,34	3,98	3,09	3,59	3,29	3,86	3,07	3,61	3,13	3,65
3.1.	Gospodarstvu	2,58	2,90	2,49	2,71	2,45	2,68	2,32	2,57	2,32	2,53
3.2.	Stanovništvu	5,40	6,87	5,49	7,00	5,38	6,76	4,81	6,04	5,08	6,48
3.3.	Ostalo	2,57	3,14	2,47	3,22	2,34	3,29	2,39	2,62	4,43	4,97

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim financijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30.6.2019.		30.6.2020.		30.6.2021.		30.6.2022.		30.6.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,33	0,32	0,35	0,35	0,20	0,20	0,16	0,17	0,95	0,95
1.1.	Gospodarstvu	0,67	0,67	0,41	0,41	0,45	0,45	0,19	0,19	0,64	0,65
1.2.	Stanovništvu	0,25	0,25	0,45	0,45	0,20	0,20	0,06	0,06	0,33	0,33
1.3.	Ostalo	0,31	0,30	0,32	0,32	0,16	0,16	0,18	0,18	1,22	1,23
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,31	1,22	0,96	0,97	0,86	0,88	0,46	0,47	0,73	0,73
2.1.	Gospodarstvu	1,40	1,40	1,08	1,09	1,04	1,04	0,49	0,49	1,45	1,45
2.2.	Stanovništvu	1,34	1,17	0,98	0,99	0,82	0,84	0,50	0,51	0,61	0,61
2.3.	Ostalo	1,09	1,09	0,82	0,83	0,73	0,78	0,35	0,37	1,04	1,06
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,82	0,77	0,67	0,67	0,54	0,55	0,31	0,31	0,77	0,78
3.1.	Gospodarstvu	1,25	1,25	0,79	0,79	0,87	0,87	0,39	0,39	1,12	1,13
3.2.	Stanovništvu	1,16	1,02	0,89	0,90	0,70	0,71	0,38	0,39	0,60	0,60
3.3.	Ostalo	0,45	0,44	0,43	0,43	0,27	0,27	0,22	0,22	1,16	1,17

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih financijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 6. 2023.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	17
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Mirsad Simičić	172
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	207
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković - Salihović	17
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	69
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	54
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	4
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	210
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	167
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	244
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	8
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	163
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	www.partner.ba	Fuad Šehović	52
UKUPNO				1.418

Napomena: nazivi MKF iz rješenja o upisu u registar kod Federalnog ministarstva pravde, a nazivi MKD iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	43.803	8,0	34.564	6,0	79
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	33.342	6,1	27.958	4,9	84
1b)	Kamatonosni računi depozita	10.461	1,9	6.606	1,1	63
2.	Plasmani bankama	182	0,0	186	0,0	102
3.	Kreditni	440.182	79,9	464.152	81,2	105
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.954	0,5	3.340	0,5	113
3b)	Neto krediti (3-3a)	437.228	79,4	460.812	80,7	105
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	24.706	4,5	24.142	4,2	98
5.	Dugoročne investicije	34.388	6,2	43.888	7,7	128
6.	Ostala aktiva	10.250	1,9	7.739	1,4	76
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	550.557	100	571.331	100	104
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	12.292	2,2	12.738	2,2	104
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	215.159	39,1	217.551	38,1	101
9c)	Obveze po dospjelim kamata	1.212	0,2	1.204	0,2	99
10.	Ostale obveze	26.719	4,9	26.479	4,6	99
11.	UKUPNO OBVEZE	255.382	46,4	257.972	45,1	101
12.	Donirani kapital	48.098	8,7	48.098	8,4	100
13.	Temeljni kapital	3.696	0,6	3.696	0,6	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	297.890	54,1	316.362	55,4	106
14a)	za prethodne godine	283.948	51,6	298.000	52,2	105
14b)	za tekuću godinu	13.942	2,5	18.362	3,2	132
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.474	10,1	55.701	9,7	100
15a)	za prethodne godine	55.078	10,0	55.584	9,7	101
15b)	za tekuću godinu	396	0,1	117	0,0	30
16.	Ostale rezerve	965	0,2	904	0,2	94
17.	UKUPNO KAPITAL	295.175	53,6	313.359	54,9	106
18.	UKUPNO PASIVA	550.557	100	571.331	100	104
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	135.466		133.588		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	9.970		7.723		77
21.	Komisioni poslovi	209		207		99
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	400		203		51
23.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	35.603		36.210		102

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30.6.2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	10.602	5,9	12.238	6,5	115
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	10.352	5,8	11.988	6,4	116
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kredit	165.440	92,8	171.993	91,6	104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.213	2,4	3.395	1,8	81
3b)	Neto krediti (3-3a)	161.227	90,4	168.598	89,8	105
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.026	2,8	5.354	2,9	107
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.498	0,9	1.462	0,8	98
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	178.353	100	187.652	100	105
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	7.856	4,4	4.200	2,2	53
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	100.616	56,4	114.321	61,0	114
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	1.130	0,6	1.176	0,6	104
10.	Ostale obveze	10.805	6,1	8.650	4,6	80
11.	UKUPNO OBVEZE	120.407	67,5	128.347	68,4	107
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	
13.	Temeljni kapital	34.177	19,2	44.177	23,6	129
14.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	10.191	5,7	233	0,1	2
15a)	prethodnih godina	10.348	5,8	-825	-0,4	-8
15b)	tekuće godine	-157	-0,1	1.058	0,5	-674
16.	Zakonske rezerve	5.569	3,1	6.586	3,5	118
17.	Ostale rezerve	8.009	4,5	8.309	4,4	104
18.	UKUPNO KAPITAL	57.946	32,5	59.305	31,6	102
19.	UKUPNO PASIVA	178.353	100	187.652	100	105
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	13.282		15.932		120
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	7.367		10.519		143
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	15.490		19.519		126

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfelja umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Financijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo s ograničenom odgovornošću Mostar	4.519	4.483	265	2.354
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	164.468	151.323	2.673	52.313
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	122.230	74.010	11.221	42.772
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	5.917	5.612	-695	8
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	30.522	27.695	166	12.437
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.572	5.065	-30	2.730
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	151	173	-32	0
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	94.844	85.363	1.376	45.157
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	65.219	57.212	654	30.261
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	9.268	8.235	127	4.161
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	179.238	151.138	3.658	64.255
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.287	1.986	-55	1.351
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	61.000	51.625	1.100	31.747
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	12.748	8.918	-1.185	9.152
UKUPNO		758.983	632.838	19.243	298.698

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 6.2023.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.6.2023.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	18.819	26.925	20,89	27,95
1.1.	Uslužne djelatnosti	124	706	13,20	15,40
1.2.	Trgovinu	47	314	13,72	18,41
1.3.	Poljoprivredu	4.270	6.455	20,54	26,29
1.4.	Proizvodnju	20	122	12,09	16,99
1.5.	Stambene potrebe	1.592	3.191	20,03	26,38
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	7.946	10.435	22,88	30,48
1.7.	Ostalo	4.820	5.702	19,40	27,69
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	51.580	271.773	18,83	22,06
2.1.	Uslužne djelatnosti	946	9.793	11,82	13,95
2.2.	Trgovinu	249	2.798	13,28	15,47
2.3.	Poljoprivredu	14.231	76.960	18,05	20,60
2.4.	Proizvodnju	136	2.023	12,32	14,15
2.5.	Stambene potrebe	12.467	84.368	17,94	20,87
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	12.075	48.723	21,66	26,36
2.7.	Ostalo	11.476	47.108	19,27	22,82
3.	Ukupni mikrokrediti	70.399	298.698	19,02	22,59

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	1.1.-30.6.2019.	1.1.-30.6.2020.	1.1.-30.6.2021.	1.1.-30.6.2022.	1.1.-30.6.2023.
Kratkoročne mikrokredite	21,26	20,62	20,28	20,22	20,89
Dugoročne mikrokredite	19,29	19,02	19,45	18,71	18,83
Ukupne mikrokredite	19,58	19,22	19,56	18,86	19,02
EKS na:	1.1.-30.6.2019.	1.1.-30.6.2020.	1.1.-30.6.2021.	1.1.-30.6.2022.	1.1.-30.6.2023.
Kratkoročne mikrokredite	29,83	31,87	30,60	28,75	27,95
Dugoročne mikrokredite	22,98	23,13	23,63	22,47	22,06
Ukupne mikrokredite	23,99	24,23	24,52	23,13	22,59

Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2022.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	40.719	90,6	45.568	76,2	112
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.670	9,5	4.509	10,8	123
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	37.049	82,5	41.059	68,6	111
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	3.533	7,9	3.535	5,9	100
5.	Operativni rashodi	31.372	81,6	34.035	81,8	108
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	666	1,5	10.707	17,9	1.608
7.	Ostali poslovni rashodi	411	1,1	260	0,6	63
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.377	6,2	2.137	5,2	90
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	7.088		18.869		266
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	601	1,6	684	1,6	114
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9. - 10.)	6.487		18.185		280

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 6 .2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2022.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	16.540	97,1	14.955	95,0	90
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.618	22,1	2.549	17,4	70
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	12.922	75,9	12.406	78,8	96
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	383	2,3	531	3,4	139
5.	Operativni rashodi	9.486	57,9	9.498	64,7	100
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	103	0,6	253	1,6	246
7.	Ostali poslovni rashodi	125	0,8	127	0,9	102
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.793	17,1	2.180	14,8	78
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	1.004		1.385		138
10.	Porez na dobit	352	2,1	327	2,2	93
11.	Neto dobit/gubitak (9. - 10.)	652		1.058		162

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 6. 2023.

R. br.	Naziv leasing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	25
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	44
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	8
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	25
UKUPNO				102

Napomena: nazivi leasing društava iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2022.	%	30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.384	1,0	3.717	0,8	85
2.	Plasmani bankama	6.167	1,4	5.569	1,1	90
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	342.550	78,4	390.872	78,8	114
3a)	Potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	383.834	87,8	442.774	89,3	115
3b)	Rezerve za gubitke	4.837	1,1	4.831	1,0	100
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	36.075	8,2	46.690	9,4	129
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	372	0,1	381	0,1	102
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	76.012	17,4	86.762	17,5	114
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.660	0,8	3.811	0,7	104
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga	102.437	23,4	113.452	22,9	111
5c)	Ispravak vrijednosti - vlastita sredstva	2.438	0,5	2.622	0,5	108
5d)	Ispravak vrijednosti - operativni leasing	27.647	6,3	27.879	5,6	101
6.	Dugoročne investicije	408	0,1	407	0,1	100
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	7.519	1,7	8.391	1,7	112
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	1.554	0,3	2.564	0,5	165
7c)	Ostala aktiva	5.965	1,4	5.827	1,2	98
	UKUPNA AKTIVA	437.040	100	495.718	100	113
	PASIVA					
8.	Obveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	390.310	89,3	443.202	89,4	114
8a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	11.035	2,5	25.582	5,2	232
8b)	Obveze po dugoročnim kreditima	379.548	86,8	417.878	84,3	110
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	273	0,0	258	0,1	95
9.	Ostale obaveze	10.158	2,3	13.953	2,8	137
	UKUPNO OBVEZE	400.468	91,6	457.155	92,2	114
10.	Temeljni kapital	15.916	3,7	16.719	3,4	105
11.	Rezerve	11.776	2,7	18.204	3,7	155
12.	Akumulirana dobit/gubitak	8.880	2,0	3.640	0,7	41
	UKUPNO KAPITAL	36.572	8,4	38.563	7,8	105
	UKUPNO PASIVA	437.040	100	495.718	100	113
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.621		4.113		89
	Novi otpis (+)	386		53		14
	Naplata (-)	425		30		7
	Trajni otpis (-)	469		627		134
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	4.113		3.509		85
	Ostala izvanbilančna evidencija	56.871		135.984		239

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Naziv leasing društva	Bilančna suma	Potraživanja po finansijskom leasingu	Neto stanje sredstava danih u operativni leasing	Financijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	199.409	127.601	67.961	1.801	67.466
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	130.691	113.613	8.317	1.491	41.745
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	31.033	27.728	32	-526	21.437
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	134.585	121.930	9.263	1.334	40.351
UKUPNO		495.718	390.872	85.573	4.100	170.999

Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 6. 2023.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.6.2022.	%	1.1. - 30.6.2023.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Financijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	7.191	35,1	12.783	45,6	178
1a)	Kamate na plasmane bankama	64	0,3	50	0,2	78
1b)	Kamate po financijskom leasingu	6.105	29,8	11.229	40,0	184
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	501	2,4	629	2,3	126
1d)	Ostali prihodi po kamatama	521	2,5	875	3,1	168
2.	Rashodi po kamatama	2.359	15,0	8.468	35,4	359
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	2.297	14,6	8.371	35,0	364
2b)	Naknade za obradu kredita	61	0,4	95	0,4	156
2c)	Ostali rashodi po kamatama	1	0,0	2	0,0	200
3.	Neto prihodi od kamata	4.832	23,6	4.315	15,4	89
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	13.292	64,9	15.271	54,4	115
4a)	Naknade za izvršene usluge	0	0,0	1	0,0	-
4b)	Naknada za operativni najam	10.944	53,4	12.432	44,3	114
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	2.348	11,5	2.838	10,1	121
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	384	1,9	31	0,1	8
4d)2	Prihodi od opomena	9	0,0	11	0,0	122
4d)3	Ostalo	1.955	9,5	2.796	10,0	143
5.	Operativni rashodi	13.576	86,2	15.430	64,4	114
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	2.611	16,6	2.669	11,1	102
5b)	Troškovi poslovnog prostora	6.928	44,0	7.826	32,7	113
5c)	Ostali troškovi	4.037	25,6	4.935	20,6	122
6.	Troškovi rezervi za gubitke	-190	-1,2	56	0,2	-29
7.	Dobit prije poreza	4.738		4.100		87
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	4.738		4.100		87

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu -
30. 6. 2023.

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2023.			
		Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	7	303	4,32	6,55
a.	Putnička vozila	4	54	6,25	8,10
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	2	154	2,30	3,72
c.	Strojevi i oprema	1	95	6,50	10,27
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	7	303	4,32	6,55
a.	Pravne osobe	7	303	4,32	6,55
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Pravne osobe	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.161	149.667	5,76	8,77
a.	Putnička vozila	1.354	70.107	5,92	9,08
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	688	57.185	5,91	8,32
c.	Strojevi i oprema	119	22.375	4,85	8,97
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.161	149.667	5,76	8,77
a.	Pravne osobe	1.967	140.516	5,75	8,38
b.	Poduzetnici	71	3.393	5,68	7,83
c.	Pravne osobe	123	5.758	5,87	18,99
	Ukupno (1 + 2)	2.168	149.970	5,76	8,77

Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu

- % -

R. br.	Opis	30.6.2019.		30.6.2020.		30.6.2021.		30.6.2022.		30.6.2023.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	8,93	17,98	4,12	8,34	3,80	6,37	3,89	8,74	4,32	6,55
1.1.	Pravne osobe	3,13	5,53	4,12	8,34	3,80	6,37	3,76	5,87	4,32	6,55
1.2.	Poduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Pravne osobe	33,04	69,75	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50	21,22	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovori:	6,47	9,96	4,05	7,01	3,91	7,14	3,75	6,44	5,76	8,77
2.1.	Pravne osobe	4,05	5,88	3,97	6,21	3,84	6,31	3,71	5,71	5,75	8,38
2.2.	Poduzetnici	4,90	6,91	4,80	7,76	3,93	5,74	3,87	6,63	5,68	7,83
2.3.	Pravne osobe	25,74	42,68	4,84	18,00	4,79	18,47	4,44	17,91	5,87	18,99
	Ukupno	6,48	10,01	4,05	7,02	3,91	7,14	3,75	6,45	5,76	8,77

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina**

Tel. +387 33 72 14 00

Faks +387 33 66 88 11

Internet stranica: www.fba.ba

e-mail: agencija@fba.ba